

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden követhetőnél 16 fillér.

Nyitási petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetilt
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, május 11.

Mai számunk főbb közleményei:

Választási mozgalmak.
Nagy-Britannia gyász. !!
Az aradi választás.
Bírálat a Justh-párttól.
VII. Edvard király ruhátára.
Az első aradi tüntetés Mangra Vazul ellen.
A csermői „szent”.
Művárosi polgárok Tisza István győzelméért.
Edvard király magyar emlékeiből.

A király Budapesten.

Arad, május 10.

Látogatás a
körtresharc
idején.

Ő felségének nincs szavazati joga. Igaz, hogy a jog, a mely az övé, fölér mind- azzal a hatalommal, amely az összes polgárok szavazati jogán épült parlamentet megilleti. De a valóság mégis az, hogy a király nem szavazhat. Bajos tehát azt állítani, hogy a király a választások irányítása kedvéért jön Budapestre. Ha még, mint a budai Vár lakója, a főváros I. kerületének választásánál elsőül szavazhatna le a nemzeti munkapárt jelöltjére, Pongrácz Vincére, talán még helyet találhatna ez a vád. Azonban, sajnos, a választási tudósítások híjával lesznek ennek az érdekességnek, az I. kerületi munkapárt pedig ennek a súlyos szavazatnak.

S ha nincs is köze a király budapesti tartózkodásának a választási mozgalmakhoz, — valami hatása mé-

gis legyen azokra. A király az ország családfeje. S ha a családot ritkán is éri az a szeretet és megtiszteltetés, hogy a koronás, öreg család- főt itthon köszöntse, azokat az idöket amikor a család tagjai között tartózkodik, meg kell becsülni.

Amikor az apa belép a szobába, megszakad a gyerekek rakoncátlan- kodása, csinytevése. Ebben nemcsak a virgács ijesztő ereje nyilatkozik meg, hanem az apai tekintély elis- merése. Amikor a király a magyar földre, családjá közé lép, — akkor járjon ki neki az a tisztelet, hogy ezen a földön féket vetnek az in- dulatokra, a melyek az utolsó napokban már megdöbbentő je- lenetekben tomboltak. Minden ma- gyar ember — a király szomszéd- jaitól kezdve a hegyoduban élő füs- tös szavazóig — tudja meg, érezze át és vessen számot azzal, hogy itt a király. Alruhában, a régi idők szo- kása szerint, nem megy el minde- nyüvé — és mégis eljut hozzá a hire, amikor alattvalói nem az európai em- berekhez illő módon bánnak politikai jogaikkal.

S most kettős ok van arra, hogy a király jelenléte a nemzet fiait az elvadulásoktól, a türelmetlenségtől, az éretlen jelenetekről és a véres zavar- gásoktól visszatartsa. Tudvalevő, hogy a király hozzájárulása adta meg a lehetőségét a népjogok kiterjesztésé- nek. Megmászni a király sohase

fogja a szavát. De ne szerezze meg senki se Európa legbölcsebb uralko- dójának élete alkonyára azt a csaló- dást, hogy olyankor bővítette ki az alkotmány befogadó sátrait, amikor a benne levők egy része még mindig nem tud elég komolysággal visel- kedni a politikában. Nyugodt, méltó- ságteljes, vér nélküli választás lenne a legjobb bizonyosága annak, hogy Magyarország a népjogok kiterjeszté- sére megérett. Mert ha a szavazattal bírók nem tudnak bánni ezzel a jog- gal, nehéz elhinni, hogy az új réte- gek, a leendő szavazók, akiket ezután fogadnak be, jobbak lesznek. Egyazon területen az emberek többnyire egyfor- mák s már a példa hatása is hasonlóvá teszi a cselekedeteiket. Az utolsó vá- lasztáson, amelyet a meglevő választási törvény alapján tartanak meg, a pol- gárok mutassanak példát a mellékük jövődőknek, ma még jogtalanoknak, holnap szavazóknak, hogy mint kell a politikai meggyőződésnek önérze- tesen, komolyan, tiszteletet adóan és tiszteletet követelően megnyilatkoznia.

Lobogók között vonul be holnap a király Budapestre. A lobogók most nem az ő tiszteletére lengenek, ha- nem a képviselőjelöltek kedvéért, a kiket versengő, lármás betűkkel él- tetnek a zászlók. De a mikor a ki- rály a lobogók között elvonul, a lo- bogók alatt adják meg a királynak is a tiszteletet, s ne rontsák meg az ő itt tartózkodásának napjait. Ha van

Ferenc József első ízben
magyar földön.

Szomorú nap a magyar történelemben az 1847. január 13-ka. Ekkor szűnt meg dobogni a nagy József főherceg nádor szíve a magyar hazáért. Ötven éven át teljesítette a nádori tisztelet, mint a magyar nemzet leghivebb ba- ráta, mint a nemzeti haladás legbuzgóbb építője.

Fia, István főherceg olyan tulajdonságok- kal ékeskedett, melyek a magyar nemzetben sok reményt tápláltak jövő szereplése iránt. A nemzet őt akarta látni apja örökében, de az udvar és a kormány, melynek még érzelmeit is Bessből diktálták, oly szándékkal foglalkozott, hogy a nádorválasztásnál mellőztessenek a ki- rályi család tagjait. Az udvar így akarta meg- akadályozni, hogy István főherceg legyen a nádor.

Az udvar ezen szándékára mutatott az is, hogy István főherceget már néhány évvel előbb, mikor József nádor gyöngülni s betegeskedni kezdett, kivitte az országból. Csahország kor- mányzójává tették, hogy kiragadják a magyar földtől, a magyar környezettől, hol ugyancsak erős gyökereket hajtott s hová baráti szálak fűzték. De aki a magyar hon levegőjét szívta először, aki Alesuton a szegény földnép s a gazdatisztok fiaitól tanulta meg a hangzatos magyar nyelvet, az a magyar hont nem tudta

feledni Prágában sem. József főherceg nádor pedig halálos ágyán testvérétől, Károly főher- cegetől azt az ígéretet vette ki, hogy közben- járásával elő fogja segíteni fiának, Istvánnak nádorrá való megválasztását.

Az udvar, mely a magyar nemzet óhaját nem akarta meghallani, mely süket maradt egy nemzet szavaira, meghallgatta a haldokló fő- herceg szavát. István főherceg kinevezetett ná- dorrá, királyi helytartóvá. Már január 15-én oly értelmű királyi leirat érkezett a helytartótá- náshoz, hogy Ferdinánd király „a súlyos vesz- teséget legalkalmasabb s királyi és atyai szándékainak leggyorsabban megfelelő módon pótolandó, addig is, míg a nádorválasztás a legközelebbi országgyűlésen következni fog, főszegecs os. kir. főherceg Istvánt, az elfelejt- hetlen boldogultnak nemcsak fiát, hanem lelke és szívének már is kitüntetett dicső jelleméről ítélve, örök emlékeztető atyja erényének is méltó örökösét, Magyarországon királyi hely- tartóvá s a hétszemélyes tábla elnökévé ne- vesi ki.”

A nemzet kedvencének, a magyar szellemű s kedves modoru főhercegnek kinevezetése or- szágszeret nagy örömet keltett s az fényesen nyilvánult meg a főherceg körútja alkalmával, melyet az országban tett.

Körútjából Budára visszatérve, Pestmegyé- ben október 16-án tartotta meg főispáni beiktatását. Az emlékeztető ünnep reánk annál emlékeztetősebb maradt, mert az ifju Ferenc József főherceg, István főherceg unokaöccse,

ekkor lépett először magyar földre, hogy mint királyi biztos beigtassa unokatestvérét a főis- páni székre. Ferenc Józsefnek ajkáról ekkor hangzott el az első magyar beszéd a magyar nemzethez.

1847. október 16-án Pestvármegye ülés- terme szokatlanul fényes és mozgalmass vala. A terem már kora reggel megtelt ünneplő, díszbe öltözött közönséggel. Egyházi és világi méltó- ságok, az ország legfőbb hatóságai, más me- gyék küldöttei foglaltak helyet az új nemzeti színi posztóval bevont patkóalaku asztal kö- rül, melynek közepét piros bársonytakaró dí- szítette. Földváry Gábor, az elnöklő főispáni helyettes egy kegyelmes királyi leiratot adott át a főjegyzőnek, melyben a megye kö- zönsége értesített, hogy Pestmegye főis- pánjává József nádorispán elhunytá folytán fia, István nevezeték ki, kit Ferenc József fő- herceg, mint királyi biztos fog hivatalába be- iktatni.

Az elnöklő főispáni helyettes felszólította a rendeket, hogy küldöttségeket válasszanak, me- lyek a főhercegeket meghívják az ülésterembe. Négy küldöttség választott. Egyik István, má- sik Ferenc József meghívására, a harmadik, hogy a megyeház kapujánál s a negyedik, hogy a gyülesterem ajtajánál fogadja a magas ven- dégeket.

Mikor a két főherceg belépett az üléste- rembe, kitörő örömkilátásoktól visszhangzo- tak a falak s minden szem a két főhercegre tapadt. Az egykoru feljegyzések mondják, hogy

büve a koronának, hipnotizáló ereje az uralkodói felségnek: akkor hason ez el az egész országba, s parancsoljon higgadtságot a kerületekben, a hol már-már a beszámíthatatlanságig tombol a lelkiismeret nélküli elvadított választók indulata, szenvedélye.

AZ ARADI VÁLASZTÁS

Tisza István programbeszéde. — Munkapárti jelvények. — Az aradi választás: június elsején.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, máj. 10.

Az aradi nemzeti munkapárt most, hogy az országgyűlést összehívó királyi kézirat megjelent, s a választások határideje immár meg van állapítva, fokozott tevékenységet fejt ki a szervezkedés terén. Az utóbbi időben megtartott végrehajtó bizottsági üléseken a pártvezetőség nagy megnyugvással állapította meg a kerületi elnökök jelentéseiből, hogy a párt naponta gyarapszik, s annak eszméi a választók minden rétegeiben óriási hódításokat tesznek. Az illetékes óriásilag felszaporodott teendők ellátására a párt már a legközelebbi napokban megnyitja állandó pártirodáját, mely a párttagoknak választási ügyekben a választás napjáig állandóan rendelkezésére fog állani.

Tisza István gróf programbeszédének megtartása végett most már végleges megállapodás szerint csütörtökön, május 19 én érkezik Aradra.

A párt végrehajtó-bizottsága legutóbbi ülésén behatóan foglalkozott az illusztris jelölt fogadtatásának és a programbeszéd rendezésének kérdéseivel. Az ezekkel kapcsolatos kérdések megoldására három rendbeli rendező bizottságot küldött ki, melyek között a fogadtatás és programbeszéd előkészítésével járó teendőket megosztották.

Az aradi munkapárt igen csinos pártjelvényt készíttetett, mely Tisza István kitűnően sikerült arcképét tünteti fel. A jelvények, melyek által a párttagok külsőleg is dokumen-

tálni akarják a párthoz való tartozandóságukat, nagy számban voltak már a mai nap folyamán láthatók.

Aradváros törvényhatóságához ma reggel érkezett meg a királynak az országgyűlést június 21-ikére Budapestre összehívó kézírata. Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök is megküldötte a képviselőválasztásokat elrendelő leiratát és eljuttatta azt a körrendeletét is, melyben felhívja a hatóságokat, hogy a képviselőválasztásokat megelőző időben tegyenek meg minden szükséges intézkedést a rend és béke fenntartására.

A tanács azzal a javaslattal terjeszti be a királyi kéziratot a holnapi közgyűlésen, hogy azt a törvényhatóság hódoló tisztelettel vegye tudomásul és úgy ezt mint a belügyminiszter rendeleteit adja ki a központi választmánynak illetve a rendőrségnek végrehajtás céljából.

A központi választmányt Varjassy Lajos polgármester csütörtökön délelőtt tizenegy órakor hívja össze. Ezen az ülésen tűzik ki a választás napját június elsejére, továbbá kibocsátják a közönséghez intézendő falragaszokat.

A rendőrség is rövidesen megteszi a maga hatáskörébe tartozó intézkedéseket, a rendezések és terrorisztikus kihágások meggátolására.

VÁROS ÉS MEGYE

A városi jéggyár üzembehelyezése. Napok óta dolgoznak a Nicholsen-gyár mérnökei és szerelői a jéggyár gépjeinek felállításán és a munka annyira haladt, hogy május 20-án a gyártást megkezdhetik. A gyártáshoz szükséges összes anyagok meg vannak már rendelve. Ma zárta le Lócs Rezső gazdasági tanácsnok a jég-előjegyzéseket és ezentúl megrendeléseket a gyár nem fogad el. Akik eddig jelentkeztek, valamennyien kapnak jeget. Kétszázötven magánfélnak fogja naponta kora reggel a gyár a jeget házhoz szállítani. A napi termelés teljesen le van kötve. Kórházak 2, mésszárosok és hentesek 40, szállodások, kávézók 15, tejtermelők 5, élelmiszerkereskedők 3, kereskedők 10, magánosok 25 métermázsa átvételére kötelezték magukat.

Rendeit intvén, hogy a Fenséges Főherceg királyi Helytartót törvényes főispánjuknak ismerjék és intézkedéseit törvényszabta engedelmisséggel teljesítsék. Magam pedig ünnepelni fogom mindég e napot, melyen Fenséged iránti hő szeretetemenek és a magyar nemzethez élénk ragaszkodásomnak nyilvános jelét adhatam.

István főherceg köszönő választ mondott, a többek között így szólott:

— Üdvözlégys Fenséges Főherceg körünkben — üdvözlégys itt, hol Elődbe dobognak mindnyájunk szívei, — szívei a hű magyaroknak, kik királyért és hazáért tántoríthatatlan ragaszkodásukban semmi néptől magukat felülmúltni nem engedik. Üdvözlégys koronás fejedelünk egyik legközelebbi rokons, ki egykor hivatva leendő a népek boldogságáért — dicsően működni. Hála legjobb fejedelmünknek — hála Neked fenséges főherceg, kinek ajkairól örömmel hallottuk zengeni édes hazánk nyelvét.

A dörgő éljennel fogadott szavak után Szaniszló Ferenc püspök mondott beszédet a magyar Karok és Rendek nevében, melyben István főherceget, az új főispánt üdvözlötte, közben Ferenc Józsefhez ezen szavakat intézte: „Legalázatosabb s mély hódolatu köszönetet mondok a fényes s dicső reményű beiktató császári királyi főhercegnek, Ferenc József Károly ő fenségének, ki hozzánk leutazni kegyeskedvén és szeretve tisztelt főispánunk ünnepes beiktatását már korának viritó zsengéjé-

Nagy-Britannia gyásza.

Készüldés a temetésre.

Távirati tudósítás.

Arad, május 10

Hét koronás király, négy trónörökös, két özvegy királyné lesz Londonban a nagy temetésen.

Kiterítették Edvárd királyt. Ugy fektették, hogy a reggeli napsugár besüssön az ablakon arcára. A halottaság mellett áll a kis mahagoni asztalka, rajta fejedelmi Havanna-szivárokkal, amelyekből még egy nappal halála előtt nagy élvezettel füstölt.

A koporsót 17 én a Westminster-Hallba viszik át, ott három napig közszemlére teszik és 20-án ágyutalpon szállítják a windsori székesegyház kriptájába elődeihez. Alexandra királyné azt szerette volna, hogy Sandringhamban temessék el férjét, de az új király az ősi tradícióknak megfelelően döntött.

Lord Roberts, a diadalmas hadvezér, lord Curson, Balfour és az elhunyt király többi meghitt embere tegnap bement a halottaszobába és elbúcsúzott Edvárd királytól.

Londonból jelentik: Az új király gondolkodásmódjára felette jellemző az a legfelsőbb kézirat, amelyet a kormány utján a főváros hatóságaihoz s elsősorban a lord mayorhoz intézett. Azt üzeni György király London népének, hogy a közelgő ünnepeken a gyász ne zavarja a pihenést, a munka után üdülni kell és az elhunyt király szellemével, jószágos gondolkodásával ellenkezik, hogy ő miatta a dolgozó munkásnép megfosztja magát a pihenés jótéteményétől.

Londonból jelentik: V. György király megengedte, hogy az összes színházakat újból megnyissák. Csak azt kötötte ki, hogy a temetés napján szüneteljenek az előadások.

Londonból jelentik: A Medicinal Journal című orvosi szaklap azt írja, hogy Edvárd király halálának közvetlen oka szívszélhűdés volt.

Londonból jelentik: A trónörökösnek négy hónapig kell várnia, míg a walesi herceg nevet viselheti, addig a hornwallesi hercegi címe lesz.

Londonból jelentik: A parlamentet nem

nem igen lehetett vonzóbb látványt képzelni, mint a két főherceget. István férfi korának virágában, dus barna hajjal s hatalmas kifant bajusszal, ragyogó magyar tábornoki piros diszruhában, Ferenc József, a karsu, 17 éves ifju pedig szőke fürtökkel, pehelytelen állal, a császári huszárezred egészen sötétkék színű fekete csákós egyenruhájában. Amint lecsillapult az örömsaj, Ferenc József feltéve csákóját, átható, esengő hangon, tiszta magyar kiejtéssel így szólott:

— Tekintetes Karok és Rendek! Fenséges Urunknak legmagasabb kegyelmét, miszerint engem méltóztatott megbízni, hogy Fenséges Helytartó István Főherceget ezen nemes vármegye főispáni székébe iktassam, annál nagyobb hálával élvezem, mert e diszes tiszt alkalmat nyújtott nekem e szeretett Magyarországra oly percben lépni, midőn ez — mint Fenséges Urunk atyai szíve óhajtja — egy boldog korszak küszöbén áll s mert tanuja lehetek azon közszeregetnek, melyet Fenséged dicső emlékü atyjának öröklött s önmaga fényes tulajdonaival még inkább szilárdított; de tanuja azon közbizalomnak is, melyet Fenséged magas erényeivel és hazafiúi buzgó törekvéseivel magának már is kivívott, mik által biztosítva látom nemcsak e nemes vármegye, hanem e szeretett honnak is boldog jövődjét. Királyi megbízatásomhoz képest, tehát Fenségedet e nemes vármegye főispáni hivatalába, minden ahhoz tartozó hatalommal és joggal Fenséges Urunknak nevében bevezetem, a nemes megye

ben, 18 ik évében, magyar nyelven, tiszta és kellemes magyar kiejtéssel s fenségesen bevégezvén, örömrézzel s méltó hálával eltöltsé meggyőzte mindnyájunkat: mennyire kedves császári királyi főhercegsége előtt a magyar nyelv, a magyar név, a magyar érdek, a magyar nemzet. Amiért is Isten bő áldása kísérel s erővel, egészséggel, erénnyel, bölcseséggel környékezze, fénnel, dicsőséggel árasssa el Fenségednek jövőjét s egész élete folyamát a népek s a magyar nemzet javára, boldogságára!

Még Szentkirályi Móric, a megye alispánja beszélt, ki a tisztikar nevében szólott s a főispánnak átadta a megye pecsétjét és a levéltár kulcsait. Beszédjének egyik pontja így hangzott: „Azon arany álmok közül, melyek most főhercegséged ifju keblét a nemzet boldogulása iránt dagasztják, hihetőség sok el fog enyészni. Azon remények, melyek sokunknak kebelében egy boldogabb jövődjé iránt tápláltnak, hihetőség nem fognak teljesülni, de legyen meggyőződve, hogy akit e nemzet egyszer szívébe fogad, azt onnan többé misem ragadja ki.”

Mikor e beszédek elhangzottak s mikor a gyűlés eloszlott, mindenki azt hitte, hogy a nemzet és uralkodóház között a szeretet és bizalom olyan kapcsa létesült, amely egy boldogabb jövőnek lesz záloga.

fogják június elején feloszlatni, mert a miniszterek meg akarják kimélni a királyt a politikai válság izgalmaiból.

Bécsből jelentik: Az osztrák képviselőház mai ülésén napirend előtt az elnök megemlékezett az angol király haláláról. Az elnök szavait a parlament tagjai álva hallgatták végig.

Bírálat a Justh-pártról.

Héderváry gróf nyilatkozata.
Tisza István munkában.

Távirati tudósítás.

Arad, május 10.

A mai nap politikai tekintetben nem volt ugyan olyan mozgalmas, mint a tegnapi, de azért van egy néhány érdekes és fontos eseménye. Így elsősorban nagy érdeklődésre tarthat számot Andrássy Gyula grófnak a kassaiakhoz intézett levele, amelyben egyrészt a koalíció sikertelenségének okát világítja meg, másrészt súlyos vádak tartalmazzak a Justh-párt ellen.

A politikusok közül a miniszterelnök ma megvilágította a párt küzdelmeiről multkor tett kijelentését, amit sokan félremagyaráztak, míg Tisza István gróf ma Nagysarlóra utazott, hogy emberfeletti erőt igénylő agitációs útját folytassa.

A király Budapesten.

Budapestről jelentik: Holnap este érkezik a király Budapestre és holnapután délelőtt Khuen gróf miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadja.

Minisztertanács.

Budapestről jelentik: A miniszterelnökségi palotában holnap délelőtt 11 órakor Khuen-Héderváry miniszterelnök elnöklésével minisztertanács lesz. A tanácskozáson az összes reszort-miniszterek részt vesznek.

Küldöttség a miniszterelnöknél.

A budapesti VII. kerületi munkapárt ma este küldöttségileg tiszteltgett Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnöknél a társaságban és megköszönte neki a párt társasvacsoráján való részvételt. Khuen rövid válaszában kijelentette, hogy nagy küzdelem előtt állunk, esetleg két-három küzdelem előtt. Ez nem úgy értendő, hogy mindjárt két-három választás lesz, hanem úgy, hogyha a választás kedvező kimenetelű lesz is, a parlamentben lesz két-három erős ütközet.

Tisza István gróf agitációja.

Nagysarlóról jelentik: Tisza István gróf ma reggel Budapestről Nagysarlóra utazott a munkapárti programmal fellepett Báthori lévai prépost támogatására. Tiszát a választópolgárság nagy lelkesedéssel fogadta. Beláthatatlan hosszú kocsisor kísérte be a városba. A népgyűlésen jelen volt a környék egész intelligenciája. Tisza lelkes éljenzés között nagyhatalú beszédet mondott. Ismertetette a munkapárt programját. Rámutatott az önálló bank felállításának hátrányaira és az Ausztriával való szövetség szükségességére. A népgyűlés után banket volt, amelyen Tiszára számos felkötöttet mondtak. Tisza István gróf ma délután Aranyosmarótra utazott, holnap pedig Besztercebányára fog menni.

Andrássy Gyula gróf a Justh-párt ellen.

Andrássy Gyula gróf ma egy nyílt levélben bucsuzik el a kassai választóktól és rámutat a Justh párt komolytalan politikai magatartására. A levél tartalma a következő:

— Divatban van mostanában kritizálni a koalíció alkotásait. Ezekkel a kritikákkal nem vitatkozom, csak azt kívánom megjegyezni, hogyha a jelenlegi kormány olyan eredményeket ér el a nemzet számára, mint a milyenneket most remél, majd joga lesz a kritikára. Az éles bírálatokra nem akarek hasonlókkal felelni, mert tudom, hogy ezzel a mai viszonyok között csak rombolni lehet, de építeni nem. De azt állítom, hogy ha politikailag nem is értünk célt, azt elértük, hogy rendezettebb viszonyokat hagytunk hátra, mint mikor a kormányt átvettük. Mert kérdelem: nem volt-e ellentét király és nemzet között? Nem volt-e veszedelemben az alkotmány a király és nemzet közti egyenetlenség miatt? Nem volt-e forradalmi állapot a közigazgatásban, mikor mi kormányra léptünk? Az előttünk való kormány mindenre felhatalmazást kapott, azt csinálhattak, amit akartak, mi azonban nem tehattük azt, amit akartunk.

Most, midőn önöknek bucsut mondok, nem kerülhettem el, hogy meg ne emlékezzem a kritikákról, amelyek azt a politikát illették, amelyben nekem, mint az önök képviselőjének részem volt.

A haza érdekében kérem önöket, ne adják mandátumukat annak a pártnak, amely a koalíció felbomlásáért elsősorban felelős, amely a tulzásba vitt bankagitációval lehetetlenné tette a választási reform megalkotását. Ne erősítsék azt a pártot, amelynek tagjai a katonai követeléseket a legjobban erőszakolták, azután pedig szó nélkül elejtették. Ne tegyék magukévá azt a választójogot, amely egy csapásra akarja átalakítani a nemzetet. Szükséges a választók közé azokat az elemeket felvenni, amelyek külön politikai öntudattal bírnak, de amelyek a műveltség bizonyos fokán állnak. De ne adjunk új jogot, hogy az új jog a létező jogok hatását egy csapásra megsemmisítse. Legyenek a fokozatos szerves fejlődés hívei minden téren. Óvakodjanak a forradalmi eszméktől, amelyek az erélyt az erőszakkal, a haladást a felforgatással tévesztik össze, mely vakmerő, midőn a harc kezdődik, céljaiban változó és ki nem tart, míg a harc befejeződik. Magamat jóindulatukba ajánlom.

Andrássy Gyula gróf.

Andrássy kerülete.

Nagymihályról táviratozzák: Arra a hírre, hogy Andrássy Gyula gróf nem vállalja a kassai jelöltséget, Czibur Bertalan, a nagymihályi kerület volt képviselője, ma visszalépett és táviratilag közölte Andrássy Gyula gróffal, hogy a kerület őt öhajítja jelölni. Andrássy tudatta, hogy a jelöltséget elfogadja és pünkösd vasárnapján megtartja programbeszédjét.

Kossuth ingadozása.

Kolozsváron most már igazán nem tudják mit tegyenek a Kossuth-pártiak, mert Kossuth Ferenc minden héten új és új ukázokat bucsúztat ki a követendő magatartásra nézve. Először azt mondta, hogy Bánffy Miklósról kell szavazni Wesselényi Ferencel szemben. Másodszor azt kívánta, hogy Bánffy ellen kell állást foglalni, a ki mellett Irsay volt képviselő Kossuth nevében egyszer már pártoló kijelentést tett. Most pedig, mint kolozsvári tudósítónk írja, megjött Kossuthról a harmadik parancs is: nem bűn, ha valaki Bánffyra szavaz, de az se

bűn, ha ellene szavaz. Mindenki azt teheti, a mi neki tetszik.

Justh Gyula kortes-körútja.

Makóról jelentik: Justh Gyula ma délután indult politikai körútjára. Első állomása Ujvidék lesz, a hol Teleki Arvéd gróf programbeszédét tartja. Másnap Herczka Tivadar támogatására Nagykömlősrre megy, ahol sok a Justh-párti szerb radikális. 12-én Csákova, Vojtek és még néhány temesmegyei község, 15-én Mezőtur, 16-án Kiskunhalas kerülnek sorra, azután a dunántúlra megy, 22-én Sopronban lesz.

Buknak a Justhek barátai.

Ujvidékről jelentik: A szerb kongresszus képviselőinek választási akciója, mivel az országgyűlési képviselőválasztást megelőzi, az országgyűlési választásokra is döntő hatással lesz. Az ujvidéki kongresszusi kerület május 14-én választja meg kiküldöttjeit és úgy látszik, a szerb radikális párt súlyos vereséget fog szenvedni. Vasárnap ugyanis az Ujvidékhez tartozó Csenei szálláson, melyet tisztán szerb ajku lakosok, mintegy 3000-an laknak, bucsu volt. A bucsura Tomics Jása és Kraszojevics György, a radikálisok elnöke is megjelentek. Erre a hírre a szerb néppárt is mozgósította híveit, sőt képviselőjelöltjét, Dungyverszky Gedeon dr.-t egyik vezéremberével, Tapavicsa György dr. városi tanácsnok kíséretében a bucsura meghívta.

Már az istentisztelet alatt az 1000 főnyi tömeg izgatottan tárgyalta Tomics Jása és hívei magatartását, kik a paplakban kihívóan viselkedtek. Istentisztelet után pedig Dungyverszkyt kívánták hallani. Dungyverszky megkérte a plébánost, hogy a paplak udvarán beszélhessen, de a plébános ezt, radikális voltánál fogva, megtagadta. Erre a tömeg Dungyverszkyt az országutra kísérte, hol Dungyverszky beszédet mondott. Tomics Jása híveivel a beszédet zavarni igyekezett, amiért a nép a legesufosabb jelzőkkel illette és megakartá verni. Pedig Tomics csak nemrég ugyaszólván bálványuk volt. A segítségül érkezett rendőröknek sikerült a verekedést megakadályozni. Kraszojevics még idejekorán megszökött. Az eset azért keletűtűnt, mert a csenei szállási szerbség volt a radikális pártnak mindig legerősebb oszlopa.

Igy tehát Justheknek nincs mit örülni a szerb radikálisok barátságának!

Az ujvidéki Justh-párti gyűlés betiltása.

Budapestről jelentik: Néhány fővárosi estilap hosszú tudósításban számol be az ujvidéki Justh párti népgyűlés betiltásáról. Illetékes helyről jelentik, hogy az ujvidéki Justh-párt ma estére tervezett éjjelbe nyuló gyűlését a hatóság igen fontos közbiztonsági okokból nem vette tudomásul. Batthyány Tivadar gróf táviratilag kérte a belügyminisztert, hogy az ujvidéki hatóság határozatát semmisítse meg és a gyűlést engedélyezze. Azonban Jakabffy államtitkár, akivel a felebbezést telefon útján közölték, nem érezte magát indíttatva az eljárás hatóság határozatát megváltoztatni. Ezt az esetet úgy odaállítani, mintha a kormány a Justh-párt ellen erőszakot akart volna kifejteni, annál kevésbé lehet, mert a kormány már eddig is többször beigazolta, hogy a pártok gyűlékezési jogát, amennyiben a közbiztonságot nem veszélyeztetik, mindig respektálta.

Bomlás a aradmegyei függetlenségi pártban.

Lázár Zoárd dr., az aradmegyei függetlenségi párt elnöke nyílt levelet írt Szondy Géza espereshez, melyre ma a következőleg vála-

szolnak a megyei függetlenségi pártból kilépett párttagok:

Nyílt levél Lázár Zoárd dr. urhoz, mint az aradmegyei függetlenségi negyvennyolcas párt elnökéhez. Tisztelt Elnök ur! Értesülvén arról, hogy a nagytiszteletű Szondy Géza ur által nyílt levelében reánk vonatkozólag tett bejelentést nem vette tudomásul, a függetlenségi negyvennyolcas pártból való kilépésünket az Aradi Közlöny szerkesztősége részére megküldött s általunk tanuk előtt aláírott nyílt levelünkben újlag nyilvánítva hozzuk tudomására. Kijelentjük továbbá, miszerint Szondy Géza társelnök ur az általa Pécskára összehívott pártgyűlés bejelentését a gyűlés előtti nap délutánján akkor vonta vissza, amikor Momák Döme ügyvédnek, a párt tagjainak megkérdezésén kívül történt kijelöltetéséről értesült és mielőtt nyilvánítottuk azon elhatározásunkat, hogy ezek után a gyűlésre mi nem megyünk el többé, sőt a pártból is kilépünk. A magunk részéről feleslegesnek tartjuk bővebben fejtegetni azon köztudomású igazságot, miszerint egyedül az uraságodnak a saját vejét előtérbe toló sértő eljárása az oka annak, hogy a függetlenségi negyvennyolcas pártnak azon néhány pécskai polgáron kívül, akik Momák Döme urat mások rábeszélésére, képviselőjelöltül felkérték, többé a pécskai választókerület összes kézségeiben egyetlen tagja sem maradt benn a pártban. Kispereg, 1910. május 10. Borza Sándor, Nagy Bálint, Farkas Sándor, Vörös Gábor, Geröcs István, Veres József, választmányi tagok. Előttünk: Szűcs József, ref. tanító, Horvát János.

A horvátok képzelt sérelmei.

Rómában tudvalevőleg nemzetközi művészeti kiállítás lesz, amelyen Magyarország is részt vesz. Magyarországgal együtt természetesen Horvátország is. Ez sérti Supilo és a vele egy hurok pendülő nagyhorvátok nemzeti érzékenységét és Supilo interpellációt jegyzett be a banhoz, a melyben azt kérdi, hogy hajlandó-e gondoskodni, hogy Horvátország állami önállóságának megfelelően Magyarországtól elkülönítve jelenhessék meg a római kiállításon.

Zágrábból jelentik: A mai ülésen nyolc interpelláció került a tartománygyűlés elé, köztük Supilonak Horvátországnak a római kiállításon való állítólagos háttérbe szorítása miatt benyújtott interpellációja. Novák képviselő a miatt interpellált, hogy a horvát választási reform a magyar minisztertanácsban terjesztetett elő, amiben a kiegyezési törvény megsértését látja. A bán válaszában utalt a Rábic képviselő interpellációjára adott válaszára és behatóan ismertette a horvát kormány eljárását.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Lipári szigetek. A turista egyesület augusztus hóban rendezendő utazásának felejtethetetlen szép pontjai között méltó helyen áll a tyrheni tengeren át Siciliába történt hajózás. A mesés tengeri látványok egyik legszebbjét az ókori mithológiában oly nagy szerepet játszó Lipári szigetek nyújtják, melyek a füstölő vulkánokkal oly festői miliőben helyezkednek el, miről az egész világon mint pártját ritkító természeti alkotásról beszélnek. A vulkanikus erupció folytán keletkezett sziget csoport legnagyobbika a Stromboli, hasonló nevű tűzhányójával, melynek tetején a mithológia szerint Aeolus trónolt, a szelek istene. A Stromboli Európának egyedüli tűzhányója, amely állandóan füstölög. E szigetek Kr. e. 180. körül keletkeztek. Amikor a titokzatos alkotó-romboló gép a Vulkanus szigetnek tolta ki csúcsát a tenger mélyéből, ugyanakkor három régebbi szigetet tüntetett el. Ma 17 kisebb-nagyobb, 1000 meterig emelkedő, itt-ott füstölő hegyekkel és dúsz vegetációval

pompázó sziget csajja, osábitja a kirándulókat magához. A kirándulásra vonatkozó tájékoztató füzet Bloch, Kerpel és Ingusz cégek könyvkereskedéseiben és az egyesületi helyiségben (Arad, Vas-szálló) ingyen kapható, ahol minden irányú kérdésre készséggel adnak felvilágosítást.

(*) Az „Aradi Természetbarátok Turistatársasága” vasárnap, május 8-án tartotta alakuló ülését. Az új egyesületbe minden kedden 7-8 ig lehet beiratkozni anyomdász-szakegységben (Teleky-utca 15).

Edvárd király magyar emlékeiből.

A legszebb kóristaleány gyásza,

Az angol király halála ha nem is ejtette gyászba Budapestet, de egy két palotára mégis kitűzték a gyászlobogót. És e gyászoló paloták között van egy, amelyen a zászlót nem az utca felőli oldalra tűzték ki, tüntető gyászszal, hanem befelé, az udvarra, hogy az utca népe meg se tudja: gyászolnak most, a kik abban a kis palotában laknak.

A palotában két hölgy lakik és egy ur. Az ur fivére a két nőnek, akik közül az egyik ma mintegy negyvenöt éves és még mindig esodálatosan szép, a másik valamivel fiatalabb és még a nénjénél is szebb. A két hölgy szépségét valamikor királyfiak koronázták meg, — de hát az ilyesminek mindig nagy sora van.

Husz egynehány esztendeje, az idősebbik leány az akkori Népszínház kórusában volt a szépek szépe, s hogy csakugyan az volt, azt az ország első gavalldrja, Károlyi István gróf azzal ismerte el, hogy beleszeretett a leányba, előkelő lakást rendezett be a számára és elemelte attól a hercegi udvarától, aki addig a leány körül leghyesegette. Az „Ördög pilulát” adták akkoriban a Népszínházban és pilula ide, pilula oda, a szép kóristaleány egy iei-pici kislánnyal — Mártával — örvendeztetette meg a hatalmas olihargát.

Kevéssel utóbb történt, hogy Rudolf trónörökös kíséretében Edvárd walesi herceg Magyarországra jött szórakozni. A mulatságot Károlyi István gróf vezette s a két királyi sarjat elvitte többek között a legszebb kóristaleányhoz, a ki meglepetésül bemutatta a hugát az angol trónlobbanó szívű várományosának.

A bemutatásnak váratlan következménye lett: Viktória királyné álló öt hónapon át nem látta többé viszont fiát. Ezalatt pedig Magyarország büszkén kérkedett el vele, hogy az ő nagyszerű természeti szépségei ime, öt hónapra, hogy lebilincseltek az angol trónörökös, India bűbája, Egyiptom csudái, Skócia festői tájakai egyúttal se vetélkedhettek azokkal a szépségekkel, amiket Edvárd itt fedezett fel Magyarországon, Budapesten, annak se a legpazarabb táján, nem, hanem csak a Fer-novárosban.

Öt hónapig tartott a herceg turisztikai kedvelése, aztán elég volt, — Edvárd hazautazott Angliába. De előbb a két nővér megkapta a diszkrét kis majolika-palotát. És azontul is, emlékül, penzió járt ki a kisebbiknek, havi járadék, amelyet a budapesti angol főkonzulátus mindig pontosan szolgáltatott ki neki, amnyi királyi autogramm boldog birtokosának.

— Jár-e majd a járadék ezentul is — persze kérdés. De ha nem, a fayence-palota lakója akkor se az elmaradt penziót gyászolja, hanem csakugyan azt az ő egyetlen, nagy gyönyörű emlékét, amelynek hőse most meghalt.

Választási mozgalmak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10

Budapestről jelentik: Zichy János gróf kultuszminiszter e hó 11-én Pécsre utazik, ahol mint munkapárti jelölt programbeszédet mond. A kultuszminiszter Pécssett testvérének, Zichy Gyula püspököknek palotájában fog lakni.

Budapestről jelentik: A képviselőválasztások a fővárosban június 2-án, esütörtökön lesznek.

Nyárádszeredáról jelentik: A képviselőház volt elnökének, Gál Sándornak a mandátuma veszedelemben forog. Felléptették ellene Kiss Menyhértet munkapárti programmal, aki igen népszerű a kerületben.

Ungvár: Nehrebeczky György munkapártival szemben fellépett Lederer Sándor dr. Bánffy-párti programmal. Bánffy Dezső báró vasárnap leutazik támogatására.

Párdány: A kerületben nincs ellenjelölt, kit kombinációba vettek. Ifj. Dániel Pál dr. munkapárti jelölttel szemben a jelölést nem fogadják el. Valószínű, hogy egyhangú választás lesz.

Zichyfalva: E kerületben minduntalan újabb jelöltre adnak hírt. Mult napokban küldöttség kereste fel Rusz János deltai kereskedőt, kit Justh-párti programmal léptettek fel.

Ujrad: A munkapárti fellépett Krauszhaár Károly temesvári bankigazgatót.

Csákvár: Horváth Gyula eddigi képviselő ellen fellépett Lichtenstein József hamragdi földbirtokos munkapárti programmal.

Bácsóváros: A munkapárti jelöltje Gromon Dezső báró. Ellenjelöltje a néppárti Adamovich István, a ki a legutóbbi országgyűlésen képviselte a kerületet. Tegnap még egy harmadik jelöltet is léptettek fel a kevés szavazattal bíró tót nemzetiségiek, Stefanik Igor palánkai evangélikus tót lelkész.

Nagyapolcsányból jelentik: A munkapárti jelöltje Sulyovszky Dezső volt kormánybiztos.

Békéscsaba: Kecskeméti Ferenc és Ivánka Imre eddigi jelöltekén kívül fellépett Pető Sándor dr. demokrata-programmal.

Zurányból jelentik: Batthyány Tivadar gróffal, a Justh-párt jelöltjével, a kerület volt képviselőjével szemben a munkapárt Cserny Károlyt, a néppárt pedig Farkas Tibort lépteti fel.

Rimaszombatból jelentik: A rimaszombati választókerület nemzeti munkapártja május hó 8-án Molnár József pártelnök elnöklésével jelölt gyűlést tartott 7-800 választópolgár részvételével. A gyűlés egyhangulag Farkas Zoltán földbirtokost jelölte, ki azonnal elmondta programbeszédét a hallgatóság élénk helyeslése közt. Farkas megválasztása biztosra vehető. Ellenjelöltje ez idő szerint nincs. A függetlenségi pártban mozgalom indult meg, hogy ellenjelöltet állítsanak, a jelölt személyére nézve azonban nem tudtak megállapodni.

Szabadkáról jelentik: Zboray Miklós, a magyarkanizsai kerület néppárti képviselőjelöltje tegnap Csantavér községbe ment, hogy programbeszédet mondjon. Már bevonulásakor a lakosság záptojásokkal és kövekkel dobálta meg és mikor beszédébe fogott, a közönség zajongani és abogolni kezdett úgy, hogy Zboray kénytelen volt a plébániára menekülni.

Révaujfaláról jelentik: Popovics V. István, a nemzeti munkapárti jelöltje tegnap Báránda, Oppova és Szeferin községekben járt nagy kocsisárral kísérve és programbeszédet mondott. A lakosság mindenütt szívélyesen fogadta és beszédét lelkesen éljenezte.

Királyi látogatás Boszniában.

A magyar kormány győzelme.

Távirati tudósítás.

Arad, május 10.

Hivatalos jelentés tudatta tegnap a monarchia lakosságával, hogy Ferenc József budapesti tartózkodása után Boszniába utazik. El kíséri a közös miniszterek, az osztrák és a magyar miniszterelnök, az udvari méltóságok és az eddigi program szerint három napot tölt Szerajevóban, egyet pedig Mosztarban, ahonnan a boszniai államvasutak új udvari vonatával Karinthián keresztül egyenesen Bécsbe tér vissza.

Körülbelül ennyi az, a mit hivatalosan a király utazásáról jelentenek. Ennél azonban sokkal érdekesebbek azok, a mikről a jelentés nem számol be: a boszniai látogatás előzményei és kulisszatitkai. Valóságos kis diplomáciai és belpolitikai forrongás előzte meg ezt a látogatást, amely azonban Khuen Héderváry gróf miniszterelnök fényes diadalával végződött.

Legelőször 1885-ben volt szó a király boszniai látogatásáról. A királyt, aki ekkor a horvát határon volt hadgyakorlaton, egy bosnyák küldöttség hívta meg. A meghívásból csak annyit teljesített a király, hogy Bosznia-Brodában néhány száz lépésre tulment a bosnyák határon és fogadta a bosnyák hatóságok és papság üdvözlését. Többször megismételték azóta e meghívást, legutóbb közvetlenül az annektáció előtt két esztendővel. A király 1907-ben tényleg el is akart menni Boszniába, de Konstantinápolyból olyan hír érkezett, hogyha Ferenc József tényleg meglátogatná az okkupált tartományokat, akkor a szultán egy képviselőt fog küldeni Szerajevóba, hogy az okkupált tartományok igazi szuverénje nevében üdvözzölje a vendég uralkodót. Belgrádból pedig egyenesen agitációra tüzelték a szerbeket és a muzulmánokat a királylátogatás ellen. A látogatás ezért el is maradt.

Az annektáció után Ausztria egészen ráakarta tenni a kezét Bosznia Hercegovinára. Míg a magyar kormány azt akarta, hogy a király Budapestről menjen Boszniába, Bienenrth osztrák miniszterelnök azt kívánta, hogy a király térjen vissza Budapestről Bécsbe és az osztrák fővárosból elindulva, Dalmácián keresztül látogassa meg új tartományát. Ausztria ragaszkodott ahhoz, hogy Ferenc József mint császár menjen oda és ne mint magyar király.

Két hónapig tárgyalt e miatt Khuen-Héderváry Károly Bienenrthtel. Végre is Aerenthal külügyminiszter közbenjárására kompromisszum jött létre, a mely szerint Ferenc József mégis Budapestről megy Boszniába, de elkíséri oda mindkét miniszterelnök és az egész közös kormány, hogy így dokumentálják, hogy a császár-király utazik.

Az osztrák kormány azt is szerette volna elérni, hogy a felség Dalmácián és Horvátországon keresztül utazzék vissza Bécsbe. A bosnyák-dalmát-horvát trializmust akarták így dokumentálni. De híre jött annak, hogy ebben az esetben a dalmátok és a nagyhorvátok olyan politikai tüntetést rendeznek, a mi kiszámíthatlan bonyodalmakra vezetne.

Igy egyezett bele az osztrák kormány is abba, hogy a király Karinthián keresztül térjen vissza Bécsbe.

Ennyi bonyodalom után most már a bosnyák országos kormányra bizzák a királylato-

gatás programjárak megállapítását. A felség 30-án érkezik Szerajevóba három napi tartózkodásra. A program részletei még nincsenek megállapítva.

Külvárosi polgárok

Tisza István győzelméért.

A II. kerület pártvacsorája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10

A II. kerület munkapárti választói népes értekezletet tartottak ma este az Oprea-féle Beresényi Miklós utcai vendéglőben. Az értekezleten a kerületnek polgáraitársadalmi különbség nélkül igen nagy számban jelentek meg, élükön Szalay Károly dr. kerületi elnökkel. A gyűlésen több felszólalás hangzott, a melyek mindegyike élénken tükrözte vissza azt a nagy lelkesedést, amellyel a választópolgárok Aradváros nagynevű képviselőjelöltje, Tisza István gróf iránt viseltetnek.

A felszólalások sorát Szalay Károly dr. kerületi elnök nyitotta meg s a következőket mondta:

(Erkölcsi obligó Tisza győzelmé.)

— Miként a mai napon már közismertté lett, immár meg van állapítva az országos képviselőválasztások határideje: június 1—10 ig az ország meg fogja választani képviselőit. A magyar ember vért gyorsabb mozgásba hozza e hír, mert ősrégi szokásunk, hogy a képviselőválasztásokat tüzesen, temperamentumosan, hazafias szónoklatok áradata között vigyük keresztül. Ezuttal már ugyszólván két hónap óta folyik a beszédáradat s midőn a kormány közhírré tette a választások időpontját, mondhatjuk, a választóközönség szenvedélyes hangulata a forrpontra áll. Szeretett városunk is kiveszi a részét a választási izgalomból s ma már a pártok és jelöltek küzdelmeiről érdeklődés a választópolgárság összes rétegeit áthatja. Mint Önök tudják, az aradi nemzeti munkapárt akkor, midőn hazánk egyik legnagyobb államférfiának: Tisza István grófnak nevét írta fel a lobogójára, akkor ezt azon erős elhatározással tette, hogy a győzelmet minden rendelkezésére álló törvényes eszközzel ki fogja vinni, mert mindnyájan úgy érezzük, hogy jelöltünk esetleges bukása mindnyájunk bukását s Arad város örök szegényét eredményezné.

Erkölcsi obligót vállaltak tehát a győzelmért városunk azon férfiai, akik a nemzeti munkapárt élére állottak s jelöltül Tisza István grófot kiáltották ki. Hála Istennek, ma már elmondhatjuk, hogy a kezdeményező lépése a választóközönség nagy tömegénél osztatlan tetszéssel találkozott s a párt szervezkedő útjában lavina módra ragadja magához a nap-nap után csatlakozókat. Pártszervező munkánk egyik állomását képezi a mai társasvacsora Arad egy szélső pontján, a modern Arad lakói előtt ismeretlen Rácvárosban. Polgáraitársaim tömeges megjelenése azonban azt igazolja, hogy az elvetett mag e területen is termékeny talajra talált, hogy a nemzeti munkapárt elveit önök is tetszéssel fogadják. Mint a II. kerületi választmány elnöke, szívesen üdvözlöm Önöket s az első poharat szeretett jelöltünk: Tisza István gróf egészségére s győzelmére ürítem. Éljen Tisza István gróf.

(A Rácváros jövője.)

A zugó éljenzéssel fogadott beszéd után Joó Béla emelkedett szólásra:

— Mikor ide, a II. kerület e részébe jövök, mindig a család lebeg előttem. Nem úgy van mint régen, hogy a legöregebb a családfő, a család vezetője és irányítója, manapság már a fiatalabbak okosabbak akarnak lenni az öregeknél, s nem tisztelik bennük a család eredőjét. Ez a városrész ennek a városnak nagypapja, széppapja, s mégis ép ez a városrész az, amellyel a város közönsége semmit sem gondolt. Ez a városrész Aradnak legmostohább

gyermek. Ezen a városi politikán fordítani kell, hogy ez a rész is kifejlődjék. Hiszem, hogy az új éra eljöttével, ha az ország ismét munkába fog, ez a városrész is fejlődésnek indul. Erre a fejlődésre, s e városrész polgáira ürítem poharamat. (Eljenzés.)

Pittner nyug. jegyző volt a következő szónok. Először Tisza Kálmán 15 éves kormányzását fejtegeti, majd pedig szembeállítja a függetlenségi pártot a munkapárttal. Barabást Tisza István gróffal s levonja a konkluziót, hogy politikai szempontból is óriási különbség van a két férfiú között. A dícső küzdelemre, Tisza István győzelmére emeli poharát. (Nagy tetszés.)

(Az igaz ut.)

Majd Kiss Ferenc szólalt fel:

— Ezelőtt öt évvel úgy alakultak a viszonyok, hogy az a férfiú, aki hazáját mindig önzetlenül szolgálta, otthagya a helyét, hogy átengedje a vezetést azoknak, akik nagyhangú ígéretekkel megszerezték az ország többségét. Ahogy ezek átvették a kormányt, súlyos terhek egész sorozata hullott a magyar népre. Felemelték a kvótát, megoszlalták az új adótörvényt, amely koldusokra juttatná az egész országot, behozták az új betegségyező törvényeket, amely elviselhetetlen terheket ró az iparosságra. E terhekkel szemben előnyt semmit nem adtak. Tisza István gróf látva, hogy az ország a pusztulás felé közelg, a végzetes hivatást azt parancsolta neki, hogy vegye kezébe a lobogót a járja be az országot az igazság nemes fegyverével, azért, hogy a hazát a békének, a becsületes munkának adja vissza. Felvilágosodott elmével megláttuk az igaz utat, amelyen ő utána kell haladnunk s hiszem, hogy megérjük azt a dícsőséget, hogy Tisza István grófot, mint e város képviselőjét éltesseük. (Viharos éljenzés.)

(Független iparosok.)

Czernóczy Mihály volt a következő szónok:

— A kíváncsiság hozott ebbe a körbe, hogy meglássam, mennyire tudják értékelni iparostársaim jelöltünket. Mi iparosok egyidőben buzgó hívei voltunk a tulsó pártnak, nem nevezhetem függetlenségieknek, mert nem azok. Mi függetlenek vagyunk ma is, de gondolkozni is tudunk, nem pedig csupán egy-egy elérhető ideálért, szépi jelszóért rajongani. Mi megőriztük függetlenségi voltunkat azokkal az álfüggetlenségekkel szemben, akik a város, az ország érdekeit soha nem viselték szívükön. Most, amikor ilyen jelöltünk van, mint Tisza István gróf (éljenzés), most mutassuk meg mi iparosok, hogy gondolkozni, cselekedni is tudunk s hiszem, hogy győzni is fogunk. (Eljenzés.)

(A cimbitörők.)

Zajos éljenzések között állott fel Figus Albert s a következő beszédet mondotta:

— Itt mint vendég vagyok jelen, de azt itt is tapasztalom, hogy a második és harmadik kerület között rokonrész észlelhető. Késértséget és lelkesedést látok mindkét helyen. Késértséget akkor, midőn a városi politikáról beszélünk, lelkesedést pedig, amikor a munkapárt és Tisza Istvánról esik szó. Ezelőtt öt esztendővel minden magyar ember szívét egy bizonyos lelkesedés fogta el, mikor a függetlenségi párt kormányra jutott, s egy boldog Magyarországot reméltünk. De nagyon hamar csalódtunk. Ha egy pártot be lehetne zárni cimbitörölésért, a függetlenségi párt már régen ülné. Mikor a népszerűség eltűnni kezdett, szépen hangzó szövegekkel jöttek elő, előbb az önálló bank, majd az általános választójog s végül a kormány elleni irtó háború volt a jelszó. Az általános választójoggal kapcsolatban Figus a szocialista párt magatartásával foglalkozott, amely egyáltalában érthetetlen, hisz azok ellen fordultak, akik a választójogot becsületesen, a legszélsőbb határig kiterjeszteni akarják, s azokhoz csatlakoztak, akiknek működését mindenkor az elvtelenség, a következtelenség jellemezte. Aradon kifogytak az elvek, — ugymond — helyükre az utca kövei léptek. Belátták az elvtelenség, hogy az ő általuk hirdetett igékkel a népre hatni nem lehet, tehát erőszaknak kellett jönni. Meg vagyok győződve, hogy ezek most azt állítják, hogy azt a tüntetést az érthetlenség, a szocialisták osi-

nálták. Sokkal tisztességesebbeknek, becsülete-szebbeknek, jellemesebbeknek ismerem őket, semhogy ilyet feltételeznék róluk. (Eljenzés. Taps.)

Azt mondják, hogy Tisza István bevonulása-nál ismét zavarok lesznek. Ezt megakadályozhatjuk, ha elveinket nyíltan hirdetjük. Én kiállok s nyíltan vallom, hogy igenis munkapárti vagyok. Az erőszakot a becsületes színvallással lehet megtörni. Oda kell mennünk mindannyiunknak s tüntetnünk kell azzal, hogy munkapártiak vagyunk, mert csak így akadályozhatjuk meg a függetlenségi támadásait. S ti, II-ik kerületi polgárok legyetek nyílt, becsületes katonái ezeknek az eszméknek, menjünk mindnyájan Tisza István elé s úgy hozzuk be szeretett jelöltünket. (Viharos eljenzés és taps.)

Végül Hermann Béla szólalt fel s arra buzdította a polgárokat, hogy szívvél lélekkel tartsanak ki a munkapárt mellett és segítsék diadalra vinni azt a lobogót, amelyre Tisza István neve van felírva. (Eljenzés)

A polgárság lelkes hangulatban még soká együtt maradt s csak az éjfél órában oszlott szét.

A csermői „szent.”

Becsapott petrozsényi nábobok. — Feljelentés az aradi rendőrségen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Kétszáz ezer korona vagyonnal bíró román állattenyésztők jelentek meg az aradi rendőrség ügyeletes tisztjénél és egy rendkívül furcsa elbeszélés keretében panaszt tettek két csermői szélhámos ellen. Duszgazdag petrozsényi gazdálkodók a panaszosok. Gyönyörű száll fiatalember mindegyik. Petrán Juon és Gligor. Valóságos herkulések, duzzadnak az egészség-től. Tiszta és ékesen kivarrt nemzeti öltözet feszül rajtuk.

Büszkén vallják be, hogy kétszáz ezer korona vagyonuk van mindegyiküknek és hogy otthon nábobnak hívják őket. Irni, olvasni tudnak. És mindezek után röstelkedve mondják el, hogy két paraszt ember csuda módon becsapta őket, nevetségessé tette örökre az egész község előtt, oda a tekintély, de oda van a nagy összeg pénz is. Érdekes eset, melyet jó tudni mindazoknak, akiknek a nép sorsára befolyásuk van.

Nem mindennapi történet, mert a „bauern-fängerei” sablonjából teljesen kiemelkedik a két Petrán-testvér ostoba kalandja. Az aradi rendőrségre utasította őket Róth Mór kereskedő, akinek becsapásukat elpanaszolták és Bittner Róbert fogalmazónak majdnem sirva könyörögtek, hogy legyen segítségükre, kerítse kézre az ő csuffátévőjüket. Boszut akarnak rajtuk állani, ha már otthon az egész község az ő rovásukra mulat.

Petrozsény leggazdagabb polgárai a Petrán-testvérek. Állattenyésztők, akik az év legnagyobb részét a hegyekben töltik birkáik, teheneik és ökreik között. Együtt gazdálkodnak és hatalmas gulyákat, birkanyájukat nevelnek. Sok a cselédjük, sok az állatjuk, de még több bennük a gőg és az elfogultság.

Az utóbbi időben azt vették észre, hogy időközönként el-el maradt egy-egy jószág a falkából. Ők maguk mindenütt ott voltak és mégsem tudták megakadályozni a lopásokat, amelyek megismétlődtek. A legszebb tehénük veszett el, amelyért igen sok pénzt vártak a marhakereskedőtől és ezért elhatározták, hogy az egész cselédséget egy nap elbocsátják a szolgálatból.

— A csendőrségnél feljelentést miért nem tettek? — kérdezte tőlük a rendőrfogalmazó.

— Nem megyünk a magyar hatósághoz, mert ez nem tesz értünk semmit. Ugy sem ta-

lálták volna meg a jószágot, — úgy gondolkoztunk, de megbántuk.

Új cselédséget fogadtak. Egy csermői gulyás is a szolgálataukba lépett. Egy ideig szünetelt az állattállomány megdarásmálása, de néhány nap múlva egyszerre öt birkájuk tűnt el. Iszonyatos haragra lobbanna félig holtra verték a birkapásztorot. Sirtak a Petrán testvérek dühükben, de a csendőrséget mégsem értesítették.

Este, mikor a kolnában épen arról tanácskoztak, hogy inkább felhagynak a gazdálkodással, mintsem a lopásokat tovább tűrjék, beállított hozzájuk a csermői gulyás.

— Én tudok egy szent embert Csermőn, — ugymond — aki már igen sok gazdának az elveszett jószágát derítette ki. Többet tud az minden csendőrnél, mert az magával az uristennel beszél és ez megmondja neki még azt is, hogy hol van az ellopott és levágott állat bőre. Ha akarjátok, hogy megszűnjön a lopás, írjatok neki.

Petrának huzódottak a „szent” ember segítségétől, mert hát az pénzbe kerülhet, de a pásztor órákhosszáig sem győzte elserolni, micsoda egy nagy csodatevő az, akit az egész környék, mint az atyját tiszteli.

Irtak tehát Csermőre a szentnek és kérték segítségét. Postafordultával jött a válasz. A szent hosszú levelet írt és tudtára adta Petráknak, hogy szerencséjükre, még van két deciliter olyan spiritusza, melynek élvezete által az isten közelébe jut és megtudja tőle a titkokat. Hajlandó kikutatni az ellopott jószágokat, ha: küldenek egy darabot abból az igából, melyet az ellopott ökrök hordtak, egy félzsákra való olyan földet, melyen a birkák legeltek és olyan tejet, melyet az ellopott tehénkehez hasonló tehén ad. Felpakkolták a kívánt tárgyakat és a csermői gulyás elvitte a szenthez, a honnan azt az üzenetet hozta, hogy minden rendben lesz, csak az a baj, hogy a román husvéti ünnepek közelednek és ilyenkor az isten nagyon el van foglalva. Ha azt akarják, hogy mégis érintkezésbe lépjen a mennyei felséggel, akkor küldjenek négyszáz koronát, „az angyali testőrség megvesztegetésére.” Petránek belátták, hogy csak így jöhet rendbe a dolog, átadták a csermői pásztornak a négyszáz koronát, aki azt elvitte a szentnek.

Most szombaton ismét levél jött Csermőről Örömhirt tartalmazott.

— Jöhettek, meg van a tolvaj — írta a szent.

Petrának felpakkoltak minden földi jót, felöltötték az ünnepi gunyát és amit még soha nem eslekedtek meg, azt megtették: vasútra ültek és Aradra jöttek, majd innen Csermőre utaztak. Megjelentek a szent előtt, átadták neki az ajándékokat. Ez kivitte őket a határba, adott nekik a két deciliter „isteni spiritusból inni” és felhívta figyelmüket a következőkre. Petránek vártak vagy tíz percig. Ami ezután történt, arra már nem emlékeztek, mert másnap reggel az újszentannai vasútállomás mögött egy árokban ébredtek fel.

A pénztárcájuk természetesen hiányzott, helyette egy levél volt a zsebükből, amelyben a szent azt írja, hogy a tárcát a benne lévő hatszáz koronával együtt „az isten vette magához” de ennek fejében megmondotta, hogy a tolvaj senki más, mint az idős birkapásztor — apósa.

A kifosztott gazdák, — mint említettük — az aradi rendőrségen panaszolták el furcsa kalandjukat.

Itt azonban sokkal olcsóbban sokkal hasznosabb utbaigasztást kaptak.

Mikor az ügyeletes rendőrtiszt ugyanis azt kérdezte tőlük, vajjon az egész kifosztási manővert kezdeményező csermői gulyást nem jelentik-e fel, azt felelték, hogy nem, mert az igen jól bánik a marhával, kipróbált ember, a ki a meggyanúsított apósánál tizenöt esztendőig szolgált.

— Hát ha összejártok az apósával és együtt dézsmáltátok a gulyát? — szólott a rendőrtiszt.

— Igaza lehet, — felelték a becsapott gazdák, — szentül megígérjük, hogy jelentést teszünk a rendőrségen. Az aradi rendőrség megtette a kellő lépéseket a csermői szent kézrekerítésére.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: A koncert, színmű. Bemutató előadás Góthék vendégjátékával. (A bérlet.)

Csütörtök: A koncert, színmű. Góthék vendégjátékával. (B bérlet.)

Péntek: Tancos huszárok, operett. Komlóssy Emma vendégjátékával. (C bérlet.)

Szombat: Vándorlegény, operett. Komlóssy Emma vendégjátékával. (A bérlet.)

A karszemélyzet jutalomjátéka.

Estély a színházban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

A színtársulat derék karszemélyzete f. hó 17-én tartja jutalomjátékát, amely alkalommal a szezon utolsó előadásul a diadalmas sikerű „Luxemburg grófja” kerül színre a címszerepben Nyárai Antallal, Angélat R. Nagy Aranka, a szegedi társulat ünnepelt koloratúrénekesnője játéza. A második felvonás estélyén botétül érdekes hangverseny lesz, melyen szerepelnek többek közt: Faragó Rezső, az Aradi Közlöny munkatársa, ki prólógot írt ez alkalomra, Bing János, a kiváló aradi dalénekes, ki két Heine-dalt énekel Csányi Mátyás zenéjével és Lukácsy Lipót dr., ki máris feltűnést keltett gyönyörű tenorbaritonjával. A koncerten még két hölgy is közreműködik. Arad uritársaságából és így előreláthatólag a buzgó és fáradhatatlan kardalosos sikeres estélyt szereznek az aradi lelkes közönségnek.

A derék kardalososok, kik minden nap végzik lankadatlanul nehéz, fárasztó és lelki erőt igénylő munkájukat, megérdemlik, hogy városunk műpártoló közönsége teljes számmal jelenjék meg azon az estén, melyet az ő javukra tartanak, de a mely a nagy művészi élvezet miatt is, melyet ígér, megérdemli a megtekintést.

Varjassy Lajos polgármester, ki méltányolja a jeles segédművészgárda tevékenységét, állt az estélyt rendező mozgalom élére, azzal, hogy annak védnökségét elvállalta; mellette szerepelnek dísztagokul Andrányi Károly báró és Mandl Vilmos dr., valamint Lócs Rezső, mindhárman a művészetek igaz barátai.

* A koncert. Holnap este zajlik le a legújabb, igazán szenzációs premiér. Az a darab, amiben a Vigaszínházról eltávozott Góth-pár a Magyar Színházban először bemutatkozott és ragyogó sikert aratott. Bahr Hermann, a szenzációs színműíró legújabb 3 felvonásos vígjátéka, A koncert jön műsorra ez alkalommal és előreláthatóan rendkívül fogja mulattatni a közönséget pompás, humoros ötleteivel. Igazi, finom, szellemes, színporkázó és tartalmas mű, amit az is bizonyít, hogy Góthék önként választották bemutatkozásuk tárgyául és keretül a Magyar Színházban. A vendégművészeket kívül játszanak még a darabban H. Harmath Józsa és Delli. Csütörtökön másodszor kerül színre A koncert.

* Komlóssy Emma. Az aradi közönség kedvence, Komlóssy Emma csütörtök este érkezik Aradra, hogy a pénteki főpróbán már résztvegyen. Első fellépése pénteken lesz a Táncozó huszárok-ban, amelyben Aradon tavalyi vendégszereplése alkalmával gyönyörű sikereket aratott.

* A föld története. Az Urániában tegnap d. u. kezdődött meg Király Pál A föld története című előadása a tanuló ifjúság részére. A rendkívül érdekes darabot úgy az ifjúság, mint a tanári kar a legnagyobb rokonszenvvel és örömmel fogadta s a szerző Király Pált, aki felolvasó értékes és nagybecsű tanulmányát, lelkes ovációban fogadta. A föld története a következő sorrendben kerül ezen a héten bemutatásra. Ma, szerdán délután fél 3 órától fél 5-ig az aradi főreáliskola és főgimnázium, fél 5-től kezdve a román tanítóképző és a Ferenc-téri polgári iskola növendékei tekintik meg; d. u. 6 órától kezdve 8 óráig rendes mozgókép előadás lesz 11 rendkívül érdekes színészmozgóképpel és este fél 9 órakor felmelt helyekkel a „A föld története” kerül színre, amelyen a szöveget maga a szerző, Király Pál olvassa föl. E rendkívül érdekes előadások iránt óriási az érdeklődés az egész városban.

241

VII. Edvard király ruhátára

A sok mese közül, mely Európa szárazföldjén az elhunyt angol király fölől kering, a legképtelenebbek egyike, hogy VII. Edvard soha sem viselte kétszer ugyanazt az öltönyt. Annyi igaz, hogy ha az angol király nem volt otthon, ha látogatónak járt, vagy fürdőhelyen volt, ritkán öltötte fel két nap egymásután ugyanazt a ruhát és a kontinensen, mint minden angol ember, úgy ő is több szabadságot enged meg magának öltözködés dolgában, mert itt a szabályok nem oly szigorúak, mint a szigetországban.

VII. Edvard királynak óriási ruhátára volt, melyben szép számban találhatók olyan öltözetek is, melyeket a kontinensen viselt és Angolországban csak akkor kerültek elő, ha vidéki tartózkodás alkalmával a helyi szokások megengedték azoknak viselését. Leginkább Windsorbán viselte az angol király azokat az öltözeteket, melyeket a cseh fürdőkben szokott használni és mert tudvalevő, hogy nagy előszeretettel járt a tiroli kószásban, haosak a körülmények megengedték, ezekből a toilletekből válogatott legszívesebben.

Egyeser csak azokat az öltözeteket viselte az angol uralkodó, melyeket nem kedvelt. Rendes öltözetét a ruhátárai, egy angol és egy osztrák születésű ember gondozták, a ruhátárai főfelügyelőjének ellenőrzése mellett.

Edvard király naponként legalább háromszor öltözködött. Reggel fölkelés után könnyű, fekete, tengerészék vagy más sötétszínű házi öltönyt vett föl, melyben magánlevelezését intézte el. Tíz óra felé lövőgyakorlatra ment. Ennél az alkalomnál barna sportruhát viselt kedvelt tollas tiszti kalapjával. Angol fogalmak szerint háromzori öltözködés napjában nem sok, mert alig akad jobb társasági angol, ki ugyanabban a ruhában reggelizne, melyben munkához akar látni és még kevesebben vannak, kik rendes munkaruhájukban látogatónak mennének, pedig a Buckingham-palotában és Baywaterben az esti toillete sem alárendelt kérdés.

Nem felel meg a valóságnak az, hogy Edvard király frakkban távozott a Buckingham-palotából, ha néhány órára Windsorbá rándult fácsnévadására. Az sem való, hogy a windsori vasútállomás nívári várótermében egy öltözőnek berendezett szoba van, melyben állítólag minden időjárásra más-más vadászöltöny van készletben és hogy ott öltözködött át az angol király, mielőtt vadászni ment. Tény, hogy Edvard király igen gyakran volt látható a paddington-i állomáson, hova va-

dásruhában, puskával vállán érkezett, így tehát bizonyos, hogy ezt az öltözetet nem a vonaton vagy a vasuti váróteremben vette fel, hanem hazulról távozott benne.

Ha igaz volna az a mese, hogy az angol király soha sem viselt egy és ugyanazt az öltözetet másodszor, akkor évenként 1095 öltönyre lett volna szüksége, és ha átlag csak 10 font sterlinggel számítanók minden ruhát (ami a mai árak szerint sem sok), akkor szabójának évenként 10.950 font sterlinget, vagyis kétszázhetven ezer koronát kellett fizetnie, mely szabókontó még királynak is nagy volna. Ismeretes, hogy Edvard király legutóbb is viselte azt a frakköltözetet, melyet koronázásának idejében varratott és ha meggondoljuk, hogy azóta nyolc év telt el, valóban nem vádolhatjuk fényűzéssel a világ legelőkelőbb öltözködő gentlemanjét.

Tagadhatatlan, hogy a világ összes uralkodói közül az angol királynak van a legnagyobb ruhátára, melyből engedélye nélkül egyetlen egy darabot sem volt szabad eltávolítani, mert úgy, mint nagy dolgokban, apróságokban is rendkívül jó emlékező tehetsége volt.

Edvard király minden évben körülbelül harmincöt különféle öltözetet rendelt magának. Ruhátárában a katonai és tengerészeti egyenruhák részére egészen külön osztály volt berendezve. Mintegy harminc angol és idegen ezrednek egyenruhái vannak ott felhalmozva. A katonai egyenruhák között tényleg sok olyan van a ruhátárban, mely bizonyos alkalomra készült és csak egyetlenegyszer volt a király testén.

Az első aradi tüntetés Mangra Vazul ellen.

Három napos zavargás a memorandum miatt.
Mangra menekülése Aradról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10.

Abbél az alkalomból, hogy Mangra Vazul püspöki helynököt tegnapelőtt az aradi románok záptojásokkal izsultálták politikai állásfoglalása miatt, érdekesnek tartjuk feleleveníteni azt a tüntetést, amely épen husz évvel ezelőtt, 1890-ben történt s amelynek központján szintén Mangra Vazul állott, aki akkoriban a legutolsó román nemzetiségi törekvéseknek volt szószólója és a tüntetők nem románok, hanem a magyar polgárság volt. Ezek a tüntetések nem egyszerű tojásdobások voltak, hanem vér is folyt és pár napig szinte ostromállapot uralkodott Aradon. Mangra Vazult három napig kergették és ha el nem utazik a városból, ki tudja, hova fajták volna a szenvedélyek.

A következőkben igyekezünk a husz év előtti Mangra ellenes tüntetések képét adni:

1890. augusztus havában a románok Nagyszébenben gyűltek össze, hogy elkészítsék a hírhedt memorandumot, mely vélt sérelmeiket tartalmazta. A memorandum el is készült és egy román küldöttség indult utnak, hogy az emlékiratot a magyar kormány megkerülésével a kabinetiroda utján juttassa a császár elé. A küldöttség el is indult, de az izgatók célt nem értek. A magyar király nem fogadta őket és a küldöttség tagjai leforrázva voltak kénytelenek hazajönni. Egy célt azonban elértek. Sikertől az országot izgalomba hozni. A románság eljárása országsszerte felkorbácsolta a szenvedélyeket, de különösen Aradon, mely már akkor nagy román gócpont volt és Mangra Vazul, az akkori aradi püspöki helynök vezérszerepet játszott a memorandumos mozgalomban.

Az aradi fiatalság hazafias lelkesedésében tüntetésre készült Mangra Vazul és társai ellen. Az ifjúság vezetői voltak Hrabovszky Lajos, az „Aradi Közlöny” vélt munkatársa, Roskovits Arthur újságíró, jelenleg debreceni lapszerkesztő, Kiss Ferenc, Varga József, az „Aradi Közlöny” művezetője és még többen, akiket a románság eljárása nagyon felháborított. Elhatározták, hogy a „Viktoria” elé fog-nak vonulni és Mangrának macskazenét adnak. A polgárság megtudta a dolgot és teljes szívvel csatlakozott az ifjakhoz, akik augusztus 20-án a Nagy Sándor utcában gyülekeztek. Innen akartak észrevétlenül a „Viktoria” elé vonulni, de ez nem sikerült. A Ferenc téren már várt rájuk a rendőrség és szét akarta osztani a tüntetőket, akik szét is váltak, de kis csoportokban a mellékutakon át elértek a Viktoria elé és hatalmas macskazenét csaptak Mangrának. Ez alkalomból néhány ablakot is betörték.

Másnap a tüntetések megismétlődtek. A románok vezetői a Wittmann (a mai Gambrius) féle vendéglőben szoktak volt étkezni. Ezt a helyet szemelte ki a fiatalság a további tüntetésre. Egy este benyomultak a terembe, ahol Mangra épen vacsorázott és szidalmakkal támadtak rá. A helyzet oly kritikus volt, hogy a románok kénytelenek voltak futva menekülni. A Szabadság-téren óriási tömeg állott és Mangráék valóságos vesszőfutást voltak kénytelenek kiállani, míg a mai Városi kávéház terrasszára értek. De vesztükre! A kávéház közönsége tojással és sárral fogadta a menekülőket és ekkor történt, hogy Mangra Vazul talárját többször lekopták. Közben megérkezett a rendőrség és ennek fedezete alatt a románok elvonulhattak a Deák Ferenc-utcai szeminariumba. A tömeg pedig, melyhez a kávéház közönsége is csatlakozott, a Szabadság-térre a vértanúsobor elé vonult és hazafias dalokat énekelt.

A szenvedélyek azonban másnapra se csillapodtak le. A román szeminaristák ugyanis előző éjjel rátámadtak egy aradi egyetemi hallgatóra és törös bottal súlyosan megsebesítették. Ez az eset óriási izgalmat keltett. Másnap este hatalmas és fenyegető tömeg gyűlt egybe a Szabadság-téren. Elkeseredetten tárgyalták a véres esetet, szitkok hangzottak és botok emelkedtek a levegőbe. Hirtelen kiadták a jelszót: „Gyerünk a szeminariumhoz” és a tömeg a Deák Ferenc-utca hompölygött végig. A szeminariumba azonban nem lehetett egykönnyen bejutni. A kapu el volt torlaszolva, az ablakokban pedig ott állottak a szeminaristák és közörszót zúdítottak a tömegre. Csakhamar valóságos csata fejlődött ki. Az ablakok sorra megesorrentek, a kaput pedig vas-tag dorongokkal dönggették. A legkritikusabb pillanatban debpergés hallatszott és egy század gyalogos tartott gyors léptekben a szeminarium felé. A rendőrségnek és a katonaságnak azután sikerült a felizgatott tömeget szétosztani. A rendőrség behatolt a szeminariumba, ahol az ágyak tele voltak rakva kövekkel.

Az aradi tüntetések híre másnap bejárta az egész országot, sőt a bécsi lapok is foglalkoztak a Mangra elleni tüntetéssel. Mangra rögtön másnap titokban elutazott, a városban azonban még napokon át nagy izgatottság uralkodott.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

HIREK.

— A király a vadászati kiállításon. Bécsből jelentik: A király ma meglátogatta a vadászati kiállítást és különösen a magyar osztály megismerésénél többször tetszésének adott kifejezést.

— A svéd király Bécsben. Bécsből jelentik: A király ma délelőtt másfél óráig tartó látogatást tett a svéd királynál, aki a látogatást nyomban viszonzta. Ófelsége a látogatás alkalmából svéd tábornoki egyenruhát viselt.

— Károly Ferenc József királyi herceg véglegény. Bukarestből táviratozzák: Itteni előkelő körökben napok óta beszélnek, hogy Károly Ferenc József királyi herceg, aki tudvaleg a jövő trónörököse, legközelebb el fogja jegyezni Erzsébet román hercegnőt, a román trónörökös 16 éves leányát. Bécsben illetékes helyen erről semmit se tudnak.

— A honvédelmi minisztérium államtitkárja. Fővárosi tudósítónk jelenti: A király ivánci Karácsonyi Lajos honvédelmi miniszteri tanácsost a honvédelmi minisztériumba adminisztratív államtitkárrá fogja kinevezni. A politikai államtitkári állást egyelőre nem töltik be. Karácsonyi aradi származású, bár atyja a veszprémi megyei Ivánd községben volt földbirtokos. Az államtitkár 1853. október 21-én született Aradon és iskoláit is itt végezte. Közigazgatási szolgálatba 1876-ban lépett, amikor Aradvármegyében joggyakornok lett. Két év múlva felkerült a honvédelmi minisztériumba. Mint szorgalmas és tehetséges tisztviselő gyorsan haladt előre, úgy, hogy 1907-ben miniszteri osztálytanácsossá nevezték ki és egy igen fontos osztály élére állították. Később az elnöki osztály vezetője lett és azóta a mai napig is ezen osztály élén van.

— A kereskedelmi miniszter utazása. Pozsonyból jelentik: Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter ma este ide érkezett. A pályaudvaron ünnepélyesen fogadták. A kereskedelmi miniszter több napig marad itt.

— Kürtabony — Mikszáthfalva. Budapestről jelentik: Schönaich közös hadügyminiszter ma rendeletben értesítette a katonai hatóságokat, hogy a négrádmegyei Kürtabony község nevét Mikszáthfalvára változtatták.

— A Park-klub alapszabályai. Budapestről jelenti tudósítónk: A Park-klub jövő szerdán közgyűlést tart, amelynek tárgysorozatán igazgató választása és alapszabály módosítás szerepelnek. A régi alapszabály nem intézkedett aziránt, hogy a tagfelvételi választmányra mikor küldendő ki a meghívók. A legutóbbi Dániel féle esetben is az volt a hiba, hogy nem kapták meg a meghívókat kellő időben és nem készülhettek a gyűlésre. Az alapszabályokat most ilyen értelemben akarják módosítani. Kimondják, hogy a meghívókat az ülés előtt nyolc nappal szét kell küldeni. A Szápáry Pál gróf lemondásával megüresedett igazgatói állásra Széchenyi István grófot fogják jelölni és megválasztani.

— Házasság. Luszt Ferenc dr. simándi orvos ma vezette oltárhoz Oravetz Mimit, Oravetz Miklós ismert aradi fakeskedő bájos leányát. Násznagyok voltak: Rajku Péter és neje (Mágoce), Molnár Gyula és neje (Lippa). Vőfélyek és koszorús lányok voltak: Kovács Gyula — Oravetz Lenke, Remenyik Kálmán — Magyar Ancsi, Molnár László — Magyar Gabi, Meller Gyula — Kovács Nusi.

Schwartz Sámuel e hó 8 án házasságot kötött Berger Berta kisasszonnyal.

— Uj osztály a kereskedelmi minisztériumban. Budapesti tudósítónk jelenti: A kereskedelmi minisztériumban legközelebb egy bosnyák osztályt fognak szervezni, amelynek élére Banó miniszteri tanácsos fog állani.

— A komárom-érsekújvári vasút megnyitása. Érsekújvárról jelentik: Ma nyitották meg ünnepiesen az érsekújvár-komáromi vasutvonalat. A megnyitáson Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter is részt vett; továbbá megjelentek Kálmán Gusztáv és Stettina József kereskedelmi államtitkárok, Marx elnök igazgató, Follert Károly posta- és távirda vezérigazgató, Hollán Sándor máv. igazgató, elnöki osztálytanácsos. Az állomásépület zászlókkal volt feldíszítve. Mintegy 500 főnyi közönség várta a vonatot, Nyitra és Komáromvármegye élőkölöségeivel. Mikor a miniszter a vonatból kiszállt, a közönség lelkes éljenzésben tört ki. Crausz főispán üdvözölte a minisztert a vármegye közönsége nevében. Hieronymi válaszában kijelentette, hogy 1904-ben kezdeményezte a szabadalvú kormány az új vasutvonal kiépítését, amely hivatva lesz a Dunántul és az észak-magyarországi megyék különböző produktumainak kicserélésére. Igen örül, hogy a kulturális mű befejezésén jelen lehet. 10 óra 30 perckor indult meg a megnyitó vonat az új vonalon Komáromba, érintve Bajcs, Ógyalla, Bagota és Hetény állomásokat, amely községek lakosai ujongva üdvözölték az első vonatot. Minden állomáson fehér ruhás leányok virágokat nyújtottak át a kereskedelmi miniszternek és a lakosság lelkes ovációjában részesítették őt és kíséretét. Komáromban a fővárosi vendégek tiszteletére díszbéd volt, melyen számos lelkes pohárköszöntő hangzott el.

— Czárán Zoltán gyógyulása. Budapestről jelentik: Czárán Zoltán állapota napról-napra javul. Felesége, aki éjjel-nappal vele van és újra a régi jókedvű, örömmel ujságolta a biztos javulást egy őt meglátogató ujságírónak.

— Bizony már sokkal jobban érzi magát az uram, — mondta Czáráné — állandóan eszméleténél van és ilyenkor délután kissé elalszik. Ma úgy látszik, kevésbé jó a napja, mintha kissé fáradt volna. Nem emlékszik ő semmire, azt mondja, hogy olybá tűnik neki az április hónap, mintha keresztül aludta volna. Azen a szerencsétlen napon, amikor legutolszor szállt nyeregbe, nagyon kimerült volt, mondtam neki, ne lovagoljon.

— Mi jut eszébe, — szölt rám — mikor annyi szegény ember bizik bennem; csak nem leszek erre a bizalomra méltatlan.

— Tudja, szörnyen szerette a publikumot, él-hal a pesti közönségért és sokszor mondta, hogy ha másért nem is, de azért akar nyerni, hogy az ő közönsége ne veszítse el pénzét. És tudja, már ismét beszél róla, hogy a juniusi meetingen lovagolni fog. No de ebből ugyan nem lesz semmi. Meg van az ő véres dressza, félre tettem, úgy, amint levették róla. Ha könyörgésemmel vissza nem tartom, majd odatartom neki, ez emlékeztetni fogja arra a rettenetes percre s az azt követő borzalmas napokra. Nem, nem szabad neki többé lóra ülni.

— Mérgezés Hofrichter rendszere szerint. Triesztriből jelentik: Nemrégiben hirtelen meghalt Hladnik Sándor itteni kereskedő felesége. A boncoláskor kiderült, hogy az asszony mérgezés áldozata. A rendőrség most letartóztatta Hladnikot, akiről kitűnt, hogy saját feleségének mérget küldött teljesen Hofrichter módjára. A levelet a szeretőjével íratta és egy „erősítő” pilulát mellékelte. Az asszony bevette a pilulát és azonnal meghalt. Hladnikot szembeállították szeretőjével; eleinte tagadott, később azt vallotta, hogy tréfából csinálta a dolgot.

— Hidrongáló tutajosok. Az Eötvös utcai hid szerelő állványai ma ismét komoly veszedelembé kerültek. A csütörtök óta itt vesztelő tutajosok ma hajnalban indultak el rendeltetési helyükre: Szeged és Makó felé. A hatósági tilalom ellenére negyegyedre kötött talpakkal usztattak a vizen és egy-kettőnek sikerült is a hid áterészen tuljutnia. Azonban a még mindig elég magas vízállású folyón nem tudtak a rendes sodorba kerülni a hátrább jövők és noha idejében megkezdtek a part felé való evezést, az egyik tutaj azonban minden iparkodás dacára sem jutott ki s nekivágódott a hid cölöpeinek. Egy pillanat alatt felfordult s a rajta levő kormányosok a vízbe estek. Nagy ügygyel-bajjal felkapaszkodtak mindketten a hid oszlopaira és így megmenekültek. A parton dolgozó munkások, akik még a multkorin esok eltakarításán fáradoztak, nyomban hozzáláttak a tutaj kiszabadításához, közben pedig értesítették a hatóságot. Sárkut Domokos főkapitány és Moldován Ödön rendőrhadnagy azonnal kimentek a helyszínére, ahol vizsgálatot tartottak. A rendőrség újabb értesítéseket küldött a partmenti hatóságoknak, hogy a hajózási tilalomra figyelmeztessék az érdekelteket. A tutajosok ellen, mert nem kötötték szét talpjaikat, megindították a kihágási eljárást.

— Széngáz mérgezés. Pollák József fakeskedőnek Erzsébet körül 37. számú lakásán Szedlák Panna nevű szakácsnője széngáz mérgezéssel öngyilkossági kísérletet követett el. Egy vödörben faszenet helyezett el és a gázt belélegezte. Raggal elaléltan találták szobájában. Borsos Béla dr. vármegyei főorvos nyújtotta az első segítyt és sikerült mesterséges lélegzéssel magához téríteni az életunt szakácsnőt; a mentők a kórházba szállították. Kihallgatható nem volt, de gazdájának véleménye szerint azért lett öngyilkos, mert a mult hónapban meghalt a bátyja és a leány életunttá vált.

— Eltűnt uri leány. Budapesti tudósítónk telefonálja: Sréter Géza máv. tisztviselő ezéltt pár nappal bejelentette a rendőrségen, hogy Vilma nevű nővére nyomtalanul eltűnt szülei lakásáról. A rendőrség megállapította, hogy a leány e hó 3 án délután a Petőfi-téren egy bécsi hajóra ült fel. A leány a hajón rendkívül idegesen viselkedett. Levelet is írt, amelyben egy Vácon kiszálló Kellner Mihályné nevű asszonynak adott át, hogy a postaszekrénybe dobja be. A levél szüleinek volt címezve. A hajó egyik matróza ma jelentkezett a rendőrségen és eladta, hogy 4-én reggel mikor szolgálatát felváltotta, egy leány futott a hajó karfája felé, átvette magát és nyomtalanul eltűnt. Valószínű, hogy az öngyilkos leány Sréter Vilma volt.

— Feldarabolta a feleségét. Kecskemétről jelentik: Izsák községben Hornyák János féltékenységből megfojtotta feleségét és holttestét szétdarabolva, ládába tette és a szántóföldön elásta. A gyilkos hosszas vallatás után bevallotta szörnyű tettét. A lakosság annyira fel volt háborodva Hornyák ellen, hogy megakarták lincselni. A vizsgálóbíró a törvényszéki orvosokkal a helyszínére utazott.

— A javithatatlan öngyilkossága. Eperjesről jelentik: Fritse Adolf eperjesi számvivő altiszt a napokban a hivatalos pénzeiből 400 koronát elsikkasztott. Hadnagya rájött a sikkasztásra és, hogy a tehetséges altisztet, a ki szüleinek egyetlen gyermeke, megmentse, kölcsönadta neki az elsikkasztott összeget, hogy azt a pénztárba visszategyje. Az altiszt azonban ezt a pénzt is eldorbézolta és tegnap a hajnali órákban szolgálati fegyverével agyonlőtte magát.

— Boros Beni szobrara újabb a következő adományok érkeztek: Gogolak Antal 5 K, Schreiber Jakab dr. p. o. 350 K, Makai László 1 K, Varga Imre 1 K, Pálfi Antal 1 K, Babos Géza 5 K, Bérczi Márton 1 K, Bakos József 1 K, Regényi Béla 1 K, Parai Pál 30 f, Szirmai N. 50 f, Gál Dezső 50 f, Kövér Gyula 50 f, Breuer A. 1 K, Bereczky László 1 K, Nagy Károly 1 K, Dózsa Ferenc dr. 2 K, Hubert Mihály dr. 2 K, Sas Bernát dr. 2 K, Sulán István 5 K, Gellér Béla 3 K, Keller Gyula 5 K, Takács István 1 K, Farkas Máttyás 1 K, Berái Nedelkó 30 f, Hadobás János 30 f, Juhász József 20 f, Stempa Lambert 1 K, Nagylaki kendergyár 5 K, Wolf Péter 30 f, Schaffer Samu dr. 5 K, Lamovits János dr. 5 K, Mitykó Endre 2 K, Kovács Sándor 1 K, Maucsi Márton 1 K, Árpád Henrik 5 K, Fekete György 1 K, Réti Ádám 1 K, Hofman Antal 5 K, Tápai Antal 1 K, Tamás Pál 1 K, Kohonicz Antal 30 f, Bárnai Mihály 30 f, Sustik István 30 f, Pataky János 1 K, Schwarcz Albert 3 K, Szarka János 2 K, Inneh Sándor 2 K, Bácsi Béla 50 f, Jánosi János 1 K, Jánossy Béla 50 f, Kreuter Ferenc 1 K, Nagy János 20 f, Füzesi dr. 1 K, Földes Vilmos 2 K, Ősi János 50 f, Fürtő József 50 f, Papp Illés 50 f, Brukman dr. 3 K, Auszterweil L. dr. 10 K; összesen: 110—K, azaz: egy száz-tíz korona, mely összeg az arad—csanádi gazdasági takarékpénztár 10.235. sz. betétkönyvében letételtetett el.

— Hibaigazítás. A következő sorok közlésére kértek föl: Az Aradi Közlöny tek. Szerkesztőségének. Becces lapjuk 106. számának vezérlőjében főtiszt. Mangra Vazul püspöki helytartó ur ellen intézett tüntetést többek közt a román preparandistáknak és teológusoknak tulajdonítják. Hát ez nem igaz. A vezetésem alatt álló intézet növendékei nem vettek részt a tüntetésben, ellenkezőleg bezárták a szemináriumot, a betódulni akaró tüntetők elől. Az igazság nevében kérem ezen helyreigazítás közzétételét. Arad, 1910. május 10-én. Tisztelettel Ciorogariu Romulusz szeminárium igazgató.

— Birtokcsere. Az aradi törvényszék telek-
könyvi hivatalában az elmúlt héten a következő birtokváltozásokat jelentették be: Krulik Rezső és neje eladják a Török Ignác-utca 7. számú házat 6000 koronáért Wagner György és nejének. — Özv. Szabó Máttyásné eladja a Vágó-híd-utca 6. számú házat 4800 koronáért Szücs Gábor és nejének. — Az Első soproni serfőzde és malátagyár eladja a Mihály-utca 17. a) számú házat 2000 koronáért Terhona Antal és nejének. — Herz Andor dr. eladja az Erzsébet-utca 7. számú házat 6000 koronáért Ligeti Vilmos és nejének. — Mangelus Lipótné eladja a Szekeres-utca 2. számú házat 6400 koronáért özv. Grósz Mártonnak. — Mayer Miklós és neje eladják a gróf Károlyi Gyula-utca 10. számú házat 16000 koronáért Iaczedi Ákos és nejének. — Debreczeni Lajosné eladja a Választó utca 66. a) számú házat 3200 koronáért Bodnár János és nejének. — Payk Demeterné eladja a Kossuth-utca 31. számú házat 7600 koronáért Pinter Antal és nejének. — Kruk János és neje eladják a Margit-utca 16. számú házat 2660 koronáért Török István és nejének. — Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár eladja a Wesselényi utca 1. számú házat 15.000 koronáért Grallert Rezső és nejének. — Mossóczy István elad a háztelkeiből 300 □-let 845 koronáért Szücs Máttyás és nejének, 300 □-let 650 koronáért Oláh József-nek, 300 □-let 650 koronáért Miklós Ferenc és nejének. — Mossóczy István elad az aradi 2370. számú tjkvben felvett háztelkekből 300 □-let 648 koronáért Filimen Péter és nejének, 300 □-let 845 koronáért Gábor János és nejének, 300 □-let 972 koronáért Lovasi István és nejének.

— Bérma ajándékok! A legszebb kivitelben elsőrangú ékszerek, órák, láncok, gyűrűk, stb. Weinberger Ferenc ékszerésznél Arad, Andrásy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) kaphatók, — ahol kiváló figyelemmel, szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, felülmúlhatatlan pontossággal és emellett mesés olcsó árak számításával lesz mindenki kiszolgálva. Ajánljuk legmelegebben! 2034

— Arany, ezüst ékszerek, órák nagy választékban legolcsóbb árak mellett bérnyúlásra legalkalmasabban beszerezhetők Igaz Sándor ékszerésznél Arad, Szabadság-tér, Uránia színház-épület. 2116

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban május 9., 10-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Krizsán Mihály napszámának Antal nevű fia, Bozsa Ferenc kőművessegédnek Zsófia nevű leánya, Urda Lajos kőművessegédnek Katalin nevű leánya. Meghalt: Ács Aranka 1 éves leány, özv. Török Lajosné 68 éves magánzónő, Pokriser Ferenc 66 éves napszámos, Békési János 18 éves napszámos, Szilárd Miksa 43 éves vaggongyári hivatalnok, Arany Teréz 17 éves leány. Házasságot kötött: Kaszab Géza hírlapíró Kohn Katalinnal, Schvartz Sámuel kereskedő Berger Bertával, Monus József kőművessegéd Földesi Marival, Balog József géplakatos Kereki Rózával, Harten Béla asztalosmester Gottlieb Józsa Jozefinnel, Kelecsán Márton máv. mozdonyvezető Deák Rozáliával, Szücs István napszámos Lódi Katalinnal, Stern Ignác szobafestő Jakabovits Rózával, Szeidner Frigyes dr. ügyvéd Basch Erzsébettől, Lindenbaum Dávid műorás Hirschl Szerénnel, Fekete Károly sütő Strengár Évával. — Május 10-én meghalt: Biró József 19 éves nyomdász, Strigán Ferenc 84 éves reszelővágó, Michajlovics Tódor 58 éves törvényszéki irodatiszt, Asztalos Nándor 39 éves os. és kir. százados. Házasságot kötött: Zaránd Gyula államvasuti szertárnok Nyári Ilona Máriával, Amtmann Ferenc pénzügyi számtiszt Voloz Irénnel, Luszt Ferenc Márton dr. orvos Oravetz Anna Jozefával.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére — házilag — a likör aroma 1 füveg 60 fillér Vojtek és Weisznl. 279

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbetegségeknél, köszvény-nél, cukorbetegség-nél, vörheny-nél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ártárgykereskedésekben és gyógyszerészekben.

SCHULTES AGOST Salgó-Lápudai Salvator-Forrás-
vállalat, Budapest, Rudas/telep. 8.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Eltűnt örökség.

Főtárgyalás az aradi törvényszéken.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 10

Sötét háttérű, szövevényes bűnpör tárgyalásához fogott ma délelőtt az aradi kir. törvényszék harmadik büntető tanácsa. Az ismeretes ó-pécskai halottrablás ügyét boncolja a bíróság, amely annak idején, amikor napvilágra került, általános feltűnést okozott.

Tekintélyes és jómódu pécskai lakosok ülnek a vádlottak padján lopás büntetvével vádolva. Rohács István gazdálkodó és neje, Bálint János birtokos, Nagy József gépész és Ekkel Györgyné, ópécskai temetkezési intézet tulajdonos neje a vádlottak. A vád az ellenük, hogy az Ópécskán pár hónappal ezelőtt elhunyt Nagy Sándor és Nagy Sándorné hagyatékát kézenkőzőn szétbontták és eltulajdonították. Mint jó szomszédok állandóan ott tartózkodtak a két beteg házánál és mikor Nagy Sándor halála után felesége is ágyának esett és meghalt, hamarosan elbontták minden elvihető ingó holmit. Még Nagy Sándorné a ravatalon feküdt, amikor elvitték a pénzét, körülbelül 1500 koronát, ékszereket és különböző holmijait a kifosztották az egész házat.

Az örökösöknek azonban tudomásukra jutott a fosztogatás és feljelentést tettek az ügyszétségen, amely nyomozást indított. A nyomozás során a feljelentés alaposnak bizonyult, az eljárást tehát folytatták a vádlottak ellen, akiket ma vont felelősségre a bíróság.

A tárgyalást délelőtt 11 órakor nyitotta meg Nagy József elnök, aki a tárgyalást vezeti; szavazó bírák: Szalay Béla dr. és Nagy Dezső. A közvádat Szakolezay Lajos kir.

ügyész képviseli; védők: Parecz Béla dr. és Karácsonyi Sándor dr. A károsult örökösök Krenner Zoltán dr. képviseli.

Az elnök először a vádlottakat hallgatta ki, akik tagadták a tettet. Valamennyien azzal védekeznek, hogy az elhunytat segélyezték a nem hogy ők hozták volna el holmikat, de még nekik van követelésük a hagyatékkal szemben. Nagy József pedig azzal védekezett, hogy ő örökösnek érezte magát, mert elhunyt bátyja számos dolgot még életében neki ígért. A tárgyalás igen lassan haladt előre, mert a bíróság a bűnpör szövevényes részleteit teljesen tisztázni óhajtja.

A tárgyalást a vádlottak kihallgatása után egy órákor félbeszakították. Délután a tanúk kihallgatására került a sor. Mintegy harminc tanu van beidéztve. A délutáni tanúkihallgatás után a tárgyalást június hetedikére napolta el a törvényszék.

TANÜGY.

(—) A fogaraszarmegyei tanítószék közgyűlése. A Fogaraszarmegyei Tanítóegyesület felső járásköre május hó 7-én Grid községben tartotta rendes tavaszi közgyűlését. A gyűlés megkezdése előtt mintatanítást tartott a történelemből: Toncea Sebestyén áll. isk. igazgató, az V—VI. osztálylyal, Máttyás Illés áll. tanító az I—II. osztálylyal beszéd- és értelemgyakorlatból. Mindkét előadás nagy sikert aratott. Az állami elemi és gazdasági ismétlő iskola leány-növendékeinek kézimunkáiból Toncea Sebestyén kiállítását rendezett. A gyönyörű kézimunkák Toncea Sebestyén művelését és szorgalmát dicsőítik, ki rövid idő alatt megmutatta azt, hogy egy tiszta román ajku község lakosainak földöz ragadt egyszerű leányait is meg lehet tanítani szép, nemes és tetszetős munkára. A gyűlésen megjelent: bártfai Szabó Elemér kir. tanfelügyelő, Cserey Béla járási főszolgabíró, gondnoksági elnök, Urdea György dr. ny. főszolgabíró, árvaszéki ülnök, Bojér Hilár gör. kel. lelkész, Modorosa György gör. kat. lelkész és a tanítóegyesület valamennyi tagja. A gyűlés lefolyása után banket következett, amelyen bártfai Szabó Elemér vármegyei kir. tanfelügyelő egyetértésre, együttműködésre, összetartásra, szeretetre és törvénytiszteletre buzdította a jelenvoltakat. Urdea György dr. ny. főszolgabíró, árvaszéki ülnök a tanítószékre mondott felkészítőt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujrad, máj. 10.

Végre valahára teljesen megfelelő időjárást kaptunk és remélhetőleg most már ilyen is marad az idő.

A vetésekről ezidő szerint jó hírek hallhatók.

A gabonaüzlet irányzata lanya.

A mai piacon eladásra került:

200 mm. buza	11:00—11:20
700 mm. tengeri	5:30—5:40
Rozs	7:50
Zab	6:60
Arpa	6:00

A gabonák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, május 10.

Készárú: Kínálat korlátolt, vételkedv nincs, 2 ezer mm. 10 fillérrel olcsóbb. Amerika 2-ai olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli szület	2 órá szület
Tengeri 1910. májusra	5.86—5.67	5.68—5.69
Buza 1910. októberre	10.29—10.30	10.33—10.34
Buza 1910. májusra	11.65—11.66	11.75—11.76
Rozs 1910. októberre	8.11—8.12	8.14—8.15
Zab 1910. októberre	6.45—6.46	6.47—6.48

Bérma ajándékok

valódi arany ékszerek 5 koronától kezdve, zsebórák 7 koronától kezdve szolid kivitelben kaphatók

Kun József m. kir. államvasuti órásnál, ARADON.

Zárul 5 órákor.

Omlóak hitelrészvény — — — — 665.—
Magyar hitelrészvény — — — — 823.59
Városi Vilamos vasúti részvény — — — — 392.—

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. május 10.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új	10.60—10.70
76 " " " " " " " " " "	10.70—10.80
77 " " " " " " " " " "	10.80—10.90
78 " " " " " " " " " "	11.00—11.10

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos új... ..	10.40—10.50
Rozs új... ..	7.20—7.25
Árpa új... ..	5.50—5.60
Zab új... ..	6.15—6.20
Tengeri régi... ..	5.40—5.50

Budapest kőbányai sertéskereskedelem

— Május 10 —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 164—66 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 170—174 fillérig.

Sertéselészett: május hó 6. napján volt kártya 32708 darab, május 7. napján felhajtott 609 darab, május 7. napján elszállított 497 darab, május 9. napjára maradt készletben: 32,818 darab. A hízott sertés üzlet irányzata élénk.

Feladós szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárá Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. május 11-én, szerda:

1. Utazás a Halley-üstökös felé. Színes fant. — 2. A világ legszebb vízesései. Színes mozgó. — 3. A vizisárnyasok rejtett világa. Természet titkai. — 4. Menekülés az Etna vidékéről. Legújabb felv. — 5. A Vezuv bűbájos vidéke. Színes mozgó. — 6. Kihalt vulkánok. Színes mozgó. — 7. Az éjféli nap. Csodás vígjáték. — 8. A Ganges partján végig. Színes mozgó. — 9. A világ legokosabb majma. Humoros. — 10. Vademberek. Színes mozgó. — 11. Colombó. Színes mozgó. — 12. Ceylon, bűbájos szigetén keresztül. Színes.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Helyárak: I-ő hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Május 11., 12. és 13-án este 9-kor

A föld története.

3 felv. 130 színesen vetített képpel és 1600 méter színes mozgóképpel, szövegét írta és felolvassa Károly Pál.

Az esti előadás helyárai: I. hely 2 korona, II. hely 1 korona, a, III. hely 60 fill., IV. hely 40 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

As előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910. évi május hó 11-én:

A) bérlet.

A) bérlet.

Itt először:

Góthné Kertész Ella és Góth Sándor vendégfellépéssel:

A koncert.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Bahr Hermann. Fordította: Hajó Sándor.

SZEMÉLYEK:

Heink Gusztáv Góth Sándor.	Meier Zelma	P. Harmath I.
Mária, neje G. Kertész E.	Wehner	Kon Irén.
Jura Ferenc Dolly Lajos.	Pollinger	Várnay Jenő.
Delfina, neje Harmath J.	Pollingerne	Benkőné.
Gerndt Eva Zalay Margit.	Sofför	Bánhid.

Közdote este 7 és fél órákor.

NYILTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik boldogult férjem temetésén megjelenésükkel mély bánatomban részvételt voltak irántam, fogadják ezuttal hálás köszönetemet.

Özv. Csutak Károlyné.

V. 329/3—1910. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1910. évi Sp. IV. 98/2. számú végzése következtében Werner Károly aradi cég javára 505 kor. 12 fill. s jár erejéig 1910. évi február hó 12-én foganatosított biztosítási végrehajtás utján le- és felül foglalt és 1140 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: bútorok és 1 drb. fedeles hintó nyilvános árverésen eladottnak. Ezen árverés Bauer János battonyai lakos javára 200 kor. tőke s jár. tevő követelésre is kitézik.

Mely árverésnek az aradi kir. járásbíró-ság 1910. évi V. 329/3. sz. végzése folytán 405 korona 12 fillér tőkekövetelés, ennek 1909. évi január hó 10. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 28 korona 52 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Aradon, Munkácsy-utca 6. sz. alatt leendő megtartására 1910. évi május hó 11-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fogják adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

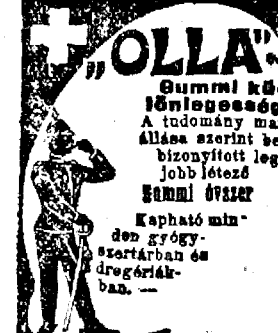
Kelt Aradon, 1910. évi április hó 27-ik napján.

Najmányi Béla,
kir. bír. végrehajtó.

ELŐPATAKI GYÓGYVÍZ

páratlan gyógyszer gyomor-, vese-, lép-, máj és epe-betegségeknek.

Aradon képviselő és nagybani rak-tár: Kardos Miklós, telefon 647. Kapható: Daimel Lajos, telefon 98. Dürr Kocsárd, telefon 130. Éles Ármán, telefon 44. Färber Lajos és Testvére, telefon 311. Nagy Farkas, telefon 268. Erenfeld Ignác stb. cégeknek és minden jobb vend glöben és kávéházban.

„OLLA”
Gummi kő-lőnlegeség
A tudomány mai állása szerint be-bizonyított leg-jobb létező Gummi övszer
Kapható min-den gyógy-szerárban és drogériák-ban.

Szokorosek által m., negatív és legjobbnak minősítve. Két jutalék. Ára tucatonta 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100.

Köszönettel az aradon, hogy a szállásba ének csakla OLLA-t adjon és ne engedjen magá-nak csekélyebb értéke elidny utánsat mint egy oly jó feldicserni. — Az előadott helyek kímálatását, árjegyzéket és eredeti propagan-pa reklámot ingyen küld az OLLA gummi kő-pont Wien 11/124. Praterstrasse No. 57.

Egy üzletvezető,

ki a röfös- és rövidáru szakmában teljes jártassággal bír, úgy, hogy egy nagyobb vidéki mezővárosban lévő vegyesáru üzletben a fenti szakmát önállóan vezetni képes, továbbá egy, a vas szakmát telje-sen értő fiatal segéd

azonnal felvétetik.

Tudakozódni lehet a kiadóhi-vatalnál. — Román nyelv tudása is okvetlen megkívántatik. 1996

Akar nősülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok, törvénytelen gyermekkel, testi hi-bával stb.) 5—500.000 korona va-gyonnal fel vagyunk hatalmazva megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonnélküliek is), akik-nek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, irjanak e címre: L. Schlesin-ger, Berlin 18. Deutsch-land. 678

Rendkívüli olcsó árakban árusítunk

férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER

Arad, Szabadság-tér 17. — Telefon 475. szám.
Kizárólagos posztó gyári raktár. 1168

Nem tévesztendő össze más hasonló céggel.

Tisztelettel

BUTOR.

Ajánlom kitűnő minőségű, stílszerű s a legkedveltebb fánemekből, úgy mint cseresnye-, jávor-, virágos köris-, mahagoni- és palisanderfából készült háló-, ebédlő- és úliszoba butoraimat, valamint igen izléses, a legújabb rajzok után készült előszoba, konyha, cselédszoba, berendezéseimet.

Telefon üzlet 337.

Telep 601.

VIOLA műkertészet és virágcsarnok

Minorita-palota

mélyen leszállított árakban szállít erkélyek, sirok és kertek beültetéséhez, futó és zonal pelárgóniát, Margaretát, Vaniliát, Szalviát, Petóniát stb. 100 darab kevert nyári palánta 50 fillér.

Sirok beültetését jutányos árban, izléses kivitelben elvállalunk. 2101

Tisztelettel

Schweffer Testvérek.

Vidéki megrendeléseket azonnal eszközölünk.

Levél vagy sürgőnyecimnek kérjük csak VIOLA Virágcsarnok nevet használni.

Készít legdivatosabb menasszonyi csokrokat Koszoruk, asztaldíszek stb. művészies kivitelben.

Varga József, asztalosmester

kizárólag: Aradon, Kápolna-utca 6b. szám.

Nyitott üzletem nincsen.

2062

Olcsó árak!

Pontos kiszolgálás!

A n. é. hölgyközönség szíves tudomására hozom, hogy

női fodrász-termem

Weitzer 1.-utca Éles és Fejér fűszerüzlete közt van.

Elvállalok minden e szakmába vágó női hajmunkákat elkü önitett

női-termemben

fejmosás a legújabb szárító-gépekkel gyorsan és tökéletesen elvégzőzöltek. 2113

Fejmosás, szárítás fésüléssel együtt 2 korona.

Kitűnő tisztelettel

Turóczy Elek.

Költözködők figyelmébe

ajánljuk

DIAMANT

villanyvilágítás berendezőt

kinek

gáz és villanycsillár

raktára

1792

Atzél Péter-u. 2.

Bohus udvarban van.

Pontos és olcsó munkát végez

Telefon szám 595.

Van szerencsém igen tisztelt vevőmet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

czipész-üzletemet

műhelyemmel együtt

Boros Béni-tér 9. sz. alá helyeztem át,

hol raktáron tartok saját készítményű mindennemű női- és férfi-cipőket legjutányosabb árak mellett.

Mérték utáni rendeléseket izléses kivitelben pontosan elkészítetek ugyszintén javításokat is.

További szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel

Czernóczy Imre,

uri és női cipész.

561

Üzlet átvétel!

Értesitem az igen tisztelt közönséget, hogy a Lujza-utca 2. sz. alatt levő 1818

kenyér és fehérsütődét

átvettem és azt személyesen tovább vezetem. Főtrekvésem lesz, hogy az igen tisztelt vevőmet jó kenyérrel és péksüteménnyel szolgáljam ki.

Naponta 3-szor friss sütés!

Szíves pártfogást kér

özv. Argyelán Györgyné

LUJZA-UTCA 2.

Uj épületfa üzlet!

Van szerencsém a t. c. építő és építtető közönség szíves tudomására hozni, hogy a Radnai-úti vámháznál új épületfa üzletet nyitottam, hol mindennemű épület és asztalos anyagban nagy raktárt tartok és azt a legjutányosabb árban árusítom.

Az anyagnak elszállítását a város területén bárhova ingyen eszközölöm. 1232

Ajánlom továbbá saját mézskemencémben termelt

I. oszt. építőmeszet

waggonokénti szállításra, valamint saját erdőből termelt

tűzifát.

Léceci portland cementgyár egyedélarusítója nagyban és kicsinyben.

Telefon 752. szám.

BRAUN ADOLF,

fakereskedő.

Uj fényképészeti műintézet.

A n. é. közönség szíves tudomására hozzuk, hogy a

Szabadság-tér 16. sz. a. (Domány-palota)

a teljesen újonnan berendezett drezdai fényké-

pészeti kiállításon kitüntetett és gépekkel felszerelt

fényképészeti műintézetet

nyitottunk.

Hosszu évek során szerzett tapasztalataink, melyet helyben Weisz Hugó ur, valamint Német-

ország u. m. Berlin, Stettin, Boroszló stb. nagyobb műintézeteiben szereztünk, biztosítja munkánk kiválóságát. 1646

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, maradtunk

kiváló tisztelettel

Stojkovits és Békés

Eredeti Goodyear Welt,
a jelenkor elismert legjobb minősége.

TURUL CIPŐK

dacára az olcsó áraknak
a legjobb anyagból készülnek.
Elegáns fagon.

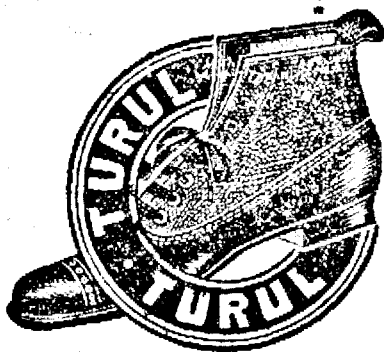
1133

120 saját fióktelep Magyarország és a külföld legnagyobb városaiban. Képes árjegyzék portmentesen. A monarkia legnagyobb cipőgyára.

„TURUL” Cipőgyár Részv.-Társ., Temesvár.

Központi
tőraktár: **Arad, Andrassy-ut, Minorita-épület.**

Uj üzletvezető: WEINBERGER VILMOS.

Legnagyobb választék
mindenfajta cipőáruban,
elismert külön minőségben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Gyakorlott elárúsitónő

felvétetik Ingusz I. és Fia fióküz-
letében. 2100

Jrodistanót,

ki a gépirást perfektül tudja, sür-
gős belépésre keres Steiner József
műépítész. 2108

Kiadó

közel a főtérhez 2 szoba minden
hozzátartozóval. Értekezhetni lehet
Kossuth-u. 46. 2099

Bérma: ajándékul imakönyvek

legolcsóbbtól a legfinomabbig nagy
választékban kaphatók Ingusz I. és
Fia könyvkereskedésében Arad,
főútlejt Andrassy-tér 16., fióküzlet
Weitzer János-utca. 167

Gazdasszonyoknak

ajánkozik javakorabeli nő, a ki a
háztartásban tökéletesen jártas.
3 nyelvet beszél. Vidékre, esetleg
magányos urhoz vagy plébániára
is elmegy. Cím a kiadóban. 2060

Modernül berendezett

parkettás butorozott szoba kis-
szobával, villanyvilágítással, für-
dőszoba, esetleg zongora haszná-
lattal is, katonatiszt részére igen
alkalmas, azonnal kiadó Petőfi-
utca 10. I. emelet. 2064

Ki cigarettázik

használna Progress szivarkahü-
velyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb.
K. 240. Egyedül kapható Ingusz I.
és Fia könyv- és papirkereskedé-
sében Arad, Andrassy-tér 16. és
Weitzer János-utca. 1651

Keresünk

egy jóírásu leányt kezdő fizetés-
sel expeditionk részére. Ajánlato-
kat „jóíró” jellegével kérünk e lap
kiadóhivatalába.

Gyakorlott könyvelő

esti foglalkozást 7—8-ig keres.
Szíves megkeresések „Könyvelő”
jellegével a kiadóhivatalba kéretnek.

Bérmalás alkalmára!

Ugy egyszerű, mint legfinomabb
bőr- és csont imakönyvek igen ol-
csón kaphatók Kerpel Izó könyv-
kereskedésében Aradon, Andrassy-
tér 20. sz. (Fischer-palota). Tele-
fon 385. sz. 90,000 kötetes köl-
csönkönyvtár, 30,000 kötetes ze-
nemű kölcsönző intézet. 525

Egy jó karban levő

himzett zongora terítő jutányosan
eladó. Cím a kiadóban.

2651—1910. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat

Az aradi kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi,
hogy Simon Jenő ügyvéd, aradi
lakos végrehajtató javára 71 kor.
tőkekövetelése s járuléka behaj-
tása végett az aradi kir. törvény-
szék területén lévő, Aradmegye
Almáskamarás községében fekvő,
az almáskamarási 494 sz. tjkvben
A. + 1 sor 396/7. hrszám alatt
felvett szántóföldre az árverést
1228 korona ezennel megállapított
kikiáltási árban elrendelte és hogy
a fennebb megjelölt ingatlanság az
1910. évi május hó 21-ik napjának
délelőtti 10 órájkor Almáskamarás
községében tartandó nyil-
vános árverésen a kikiáltási ár
kétharmada vagyis 818 korona
66 filléren alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoz-
nak az ingatlan becsárának 10%-át,
vagyis 122 K. 80 fill-t készpénzben,
vagy az 1881-ik évi LX. t.-c. 42.
§-ában jelzett árfolyammal számi-
tott és az 1881. november hó
1-én 8333. szám alatt kelt igaz-
ságügyminiszteri rendelet 8. §-ában
kijelölt óvadékképes értékpapirban
a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881. LX. t.-c. 170. §-a ér-
telmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről ki-
állított szabályszerű elismervényt
átstoltgaltatni.

Az aradi kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság.

Arad, 1910. évi április hó
2 ik napján.

Aknay,

kir. tozék bíró.

**Használt
ó l o m
megvételre keresetlik**

Megérkeztek

az alkalmi

**bérma ajándékok
ékszerekben és órákban.**

Legalkalmasabban kapható Ara-
don csakis 591

Deutsch Izidor

órák és ékszerésznél

Weitzer János-u.

Minorita-palota.

Meghívó

a Világosi Cognacgyár R. T.

XVI. rendes évi közgyűlésére,

mely 1910. évi május hó 25-én déli 12 órakor
Világoson, a társaság hivatalos helyiségében fog
megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt 1909. üzletévről és a zárszámadások bemutatása
2. Felügyelő bizottság jelentése.
3. Határozathozatal az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény tárgyában.
4. Határozathozatal a fennálló veszteség fedezése ügyében.
5. Alapszabályok módosítása.
6. Az igazgatóság tagjainak megválasztása.
7. A felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása.
8. Eset egyes indítványok.

2110

Az igazgatóság.

Az alapszabályok értelmében felhivatnak azon t. részvé-
nyesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, miszerint
részvényeiket társaságunk pénztáránál letéteményezzék. Az évi
mérleg valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelen-
tése társaságunk üzleti irodájában betekintheők és azok pél-
dányai a t. c. részvényesek rendelkezésére bocsájtatnak.